

Fjärr- och distansundervisning i grund- och gymnasieskolan under coronapandemin

Fjärr- och distansundervisning i grund- och gymnasieskolan under coronapandemin

Producent SCB, Statistiska centralbyrån
Social statistik och analys
701 89 Örebro
+46 10 479 40 00

Förfrågningar Paula Kossack
+46 10 479 60 05
paula.kossack@scb.se

Siniša Šauli
+46 10 479 62 15
sinisa.sauli@scb.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt:
Källa: SCB, Fjärr- och distansundervisning i grund- och gymnasieskolan under coronapandemin Temarapport 2022:4

Remote teaching in Sweden during the covid-19 pandemic. Upper-level compulsory school (grades 7–9) and upper secondary school

Producer Statistics Sweden, Social statistics and analys
SE-701 89 Örebro, Sweden
+46 10 479 00 00

You may copy and otherwise reproduce the contents in this publication.
However, remember to state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, Remote teaching in Sweden during the covid-19 pandemic. Upper-level compulsory school (grades 7–9) and upper secondary school.

URN:NBN:SE:SCB-2022-A40BR2204_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Förord

När covid-19 spreds i samhället under våren 2020 fick gymnasieskolorna abrupt övergå till fjärr- och distansundervisning, medan de allra flesta grundskolor fortsatte med närundervisning. Under hösten 2020 och våren 2021 hade både grund- och gymnasieskolor fjärr- och distansundervisning i olika omfattning beroende på smittspridningen.

Under hösten 2021 genomförde SCB på uppdrag av regeringen en undersökning riktad till rektorer på samtliga högstadier och gymnasieskolor för att inhämta information om mängden fjärr- och distansundervisning under coronapandemin. I den här rapporten redovisas de huvudsakliga resultaten från undersökningen. Uppgifterna kommer i framtiden kunna användas för att utvärdera fjärr- och distansundervisningens effekter på elevernas lärande genom att undersöka deras vidare studier och etablering på arbetsmarknaden.

Vi riktar ett stort tack till de rektorer som tog sig tiden att lämna uppgifter till oss. Tack också till IFAU, Skolinspektionen, Skolverket och SKR för hjälp med enkätkonstruktionen.

SCB i mars 2022

Joakim Stymne
Generaldirektör

Cecilia Stenbjörn
Enhetschef

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	7
Bakgrund	7
Smittspridning och regleringar	8
Genomförande av undersökningen.....	10
Mer material.....	15
Disposition.....	15
Resultat från undersökningen	16
Omfattning av undervisning på distans.....	16
Organisering av undervisning på distans.....	25
Undantag från undervisning på distans	30
Fjärr- eller distansundervisning?.....	34
Undervisning på distans vid frånvaro	41
Kort om statistiken	46
Statistikens ändamål och innehåll.....	46
Statistikens framställning.....	47
Statistikens kvalitet	47
Referenser	48
Remote teaching in Sweden during the covid-19 pandemic. Upper-level compulsory school (grades 7–9) and upper secondary school	51
Summary	51

Sammanfattning

Uppdrag från
Utbildningsdepartement som
genomfördes hösten 2021.

För att underlätta läsningen
använder vi i rapporten
begreppet "undervisning på
distans" och det omfattar både
fjärr- och distansundervisning.

Mest undervisning på distans
på gymnasieskolans nationella
program.

Ovanligt med undervisning på
distans under vårterminen
2020 i högstadiet.

I den här rapporten presenteras statistik om undervisning på distans i svenska skolor under coronapandemin. Undersökningen genomfördes hösten 2021 på uppdrag av regeringen. Rektorer på samtliga högstadieskolor (grundskolans årskurs 7–9) och gymnasieskolor i Sverige bjöds in att delta i en undersökning om situationen på deras skola under vårterminen 2020 till vårterminen 2021.

Rektorer fick svara på frågor för olika elevgrupper på sin skola eller i vissa fall för samtliga elever sammanlagt. Varje elev har blivit tilldelad det svar som rektor lämnat för den grupp eleven ingick i. På så sätt kan statistik redovisas för antal elever som hade undervisning på distans.

Omfattningen av undervisning på distans

Mängden undervisning på distans har varierat över tid och mellan skolor beroende på smittspridningen av covid-19 och vilka regleringar och rekommendationer som fanns för att minska smittspridningen. Det påverkade i vilken grad skolorna helt eller delvis stängdes och övergick till undervisning på distans.

De flesta elever på gymnasieskolans nationella program, oavsett studieår, hade undervisning på distans i någon omfattning under vårterminen 2020 till vårterminen 2021. Andelen är mycket lägre bland elever på introduktionsprogram eftersom de fick undantas från undervisning på distans.

De gymnasieelever som hade undervisning på distans hade i genomsnitt (median) undervisning på distans 12 veckor omräknat till heltid under vårterminen 2020, 3 veckor under höstterminen 2020 och 7 veckor under vårterminen 2021. Elever på yrkes- och introduktionsprogram hade kortare tid med undervisning på distans och elever på högskoleförberedande program hade längre tid.

I grundskolans högstadium hade endast en liten andel av eleverna undervisning på distans under vårterminen 2020, men andelen ökade under höstterminen 2020 och under 2021 hade de flesta elever undervisning på distans i någon omfattning. Skillnaderna mellan årskurserna i grundskolan var små.

De högstadieelever som hade undervisning på distans hade i genomsnitt (median) 3 veckor omräknat till heltid under vårterminen 2020, 1 vecka under höstterminen 2020 och 5 veckor under vårterminen 2021. Elever i årskurs 9 har i viss mån prioriterats för närundervisning.

Efterhand vanligare att varva när- och distansundervisning.

Organisering av undervisning på distans

Under vårterminen 2020 hade de flesta gymnasieelever undervisning på distans flera veckor i rad. Under höstterminen 2020 och vårterminen 2021 var det vanligare att skolorna varvade närundervisning och undervisning på distans. För elever på yrkesprogram och på introduktionsprogram var det också vanligt att skolan hanterade olika undervisningsgrupper (exempelvis olika program) på olika sätt, så att de fick olika mycket undervisning på distans. För elever på högskoleförberedande program var det däremot vanligare att skolorna hanterade alla undervisningsgrupper på samma sätt. Grundskolorna organiserade undervisningen på distans så att alla elever i en årskurs fick lika mycket undervisning på distans.

De flesta skolorna har gjort undantag från undervisning på distans för enskilda elever som hade skäl att vara i skolan.

Undantag från undervisning på distans

Rektorerna fick även svara på om skolan gjort undantag från undervisningen på distans för enskilda elever. De flesta högstadie- och gymnasieskolor har gjort undantag från undervisningen på distans för elever i behov av särskilt stöd, i behov av extra anpassningar eller av sociala skäl. Det var mindre vanligt att skolor gjorde undantag för elever med bristande kunskaper i svenska.

Möjligt för elever i skolor att följa undervisning live i ett mötesverktyg.

Fjärr- eller distansundervisning?

De flesta elever i både högstadiet och i gymnasieskolan som hade undervisning på distans fick fjärrundervisning, dvs. de följde undervisningen live i ett mötesverktyg. I gymnasieskolan var andelen ganska konstant under alla tre terminerna, ungefär 85 procent, medan andelen bland högstadieelever ökade för varje termin, från 70 vårterminen 2020 till 85 procent vårterminen 2021.

Mindre lärarledd tid för en del elever vid undervisning på distans.

Ungefär 30 procent av såväl högstadie- som gymnasieelever gick i skolor där rektorn bedömde att eleverna hade fått mindre lärarledd tid vid undervisning på distans.

Ovana vid tekniken och tekniska problem har i viss grad tagit tid från undervisningen.

Många elever gick på skolor där rektorn angett att lärare uttryckt att ovana vid tekniken och tekniska problem i viss grad tagit tid från undervisningen. Endast en mycket liten andel av eleverna gick i skolor där detta var ett stort problem. Detta gäller både grund- och gymnasieskolan.

Gymnasieskolorna erbjöd redan från början av pandemin eleverna att följa undervisning på distans vid exempelvis sjukdom. Grundskolorna var mer restriktiva med det i början av coronapandemin.

Undervisning på distans vid frånvaro

För att mildra effekterna för eleverna vid sjukdom, symptom eller karantän har skolor erbjudit undervisning på distans för elever samtidigt som skolkamraterna hade närundervisning. Under höstterminen 2020 och vårterminen 2021 gav nästan alla gymnasieskolor sina elever möjlighet att följa undervisningen på distans vid frånvaro. Nästan 90 procent av eleverna gick på sådana skolor. I högstadiet syns en tydlig ökning av motsvarande andel över tid. Under vårterminen 2021 gick knappt 80 procent av eleverna på skolor där det var möjligt.

Inledning

Bakgrund

Uppdraget

SCB fick under sensommaren 2021 i uppdrag av regeringen¹ att genomföra en enkätundersökning riktad till samtliga grundskolor med högstadium och samtliga gymnasieskolor för att undersöka mängden fjärr- och distansundervisning under coronapandemin. Uppdraget hade föregåtts av en förstudie² under sommaren 2021, även den på uppdrag av regeringen, där vi undersökte om det skulle vara möjligt att genomföra en sådan studie och hur den i så fall skulle kunna utformas. Uppdraget slutredovisades och överlämnades till regeringen 31 mars 2022.

Förstudien visade att det skulle vara möjligt att inhämta information om antalet veckor som olika elevgrupper hade fjärr- eller distansundervisning. Uppgifterna skulle alltså inte avse enskilda elever och exakt hur mycket undervisning på distans de hade fått, utan rektorerna skulle svara för respektive årskurs i grundskolan och respektive studieår och programtyp i gymnasieskolan. En del frågor skulle avse hur skolan gjorde över lag, utan koppling till olika elevgrupper.

I förstudien och vid framtagningen av enkäten fick vi värdefull information av Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Skolverket, Skolinspektionen och SKR. De var behjälpliga med att ringa in de mest väsentliga frågorna och de bidrog även till arbetet med frågornas design.

Vår studie kompletterar Skolverkets och Skolinspektionens undersökningar

Skolverket och Skolinspektionen har löpande under pandemin genomfört olika typer av studier för att få en uppfattning om hur skolorna påverkades, hur de anpassade sig till de nya förutsättningar och vilket stöd de behövde av myndigheterna. Skolverket genomförde under våren 2021 flera huvudmannankäter där de frågade hur stor del av huvudmännens skolor som hade fjärr- och distansundervisning vid tillfället för undersökningen. Skolinspektionen genomförde flera

---

¹ Utbildningsdepartementet (2021) Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende anslag 4:4 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Regeringsbeslut 2021-09-02. U2021/03605

² Utbildningsdepartementet (2021) Förfrågan om förstudie. Promemoria 2021-06-09. U2021/02951
SCB (2021) Förstudie om fjärr- och distansundervisning under pandemin. 256245/8990889

granskningar och en observationsstudie för att förstå hur undervisningen påverkades i praktiken.

Den här studien är den första som mäter hur mycket undervisning på distans eleverna har fått under vårterminen 2020 (VT 2020), höstterminen 2020 (HT 2020) och vårterminen 2021 (VT 2021). Studien ger också information om vissa aspekter av undervisning på distans i praktiken. Resultaten kompletterar därmed Skolverkets och Skolinspektionens olika studier och rapporter. Uppgifterna är även viktiga för framtida utvärderingar och forskning om hur pandemin, och undervisningen på distans, har påverkat elevers lärande. De kan i framtiden kopplas ihop med uppgifter om elevernas vidare studier och deras etablering på arbetsmarknaden.

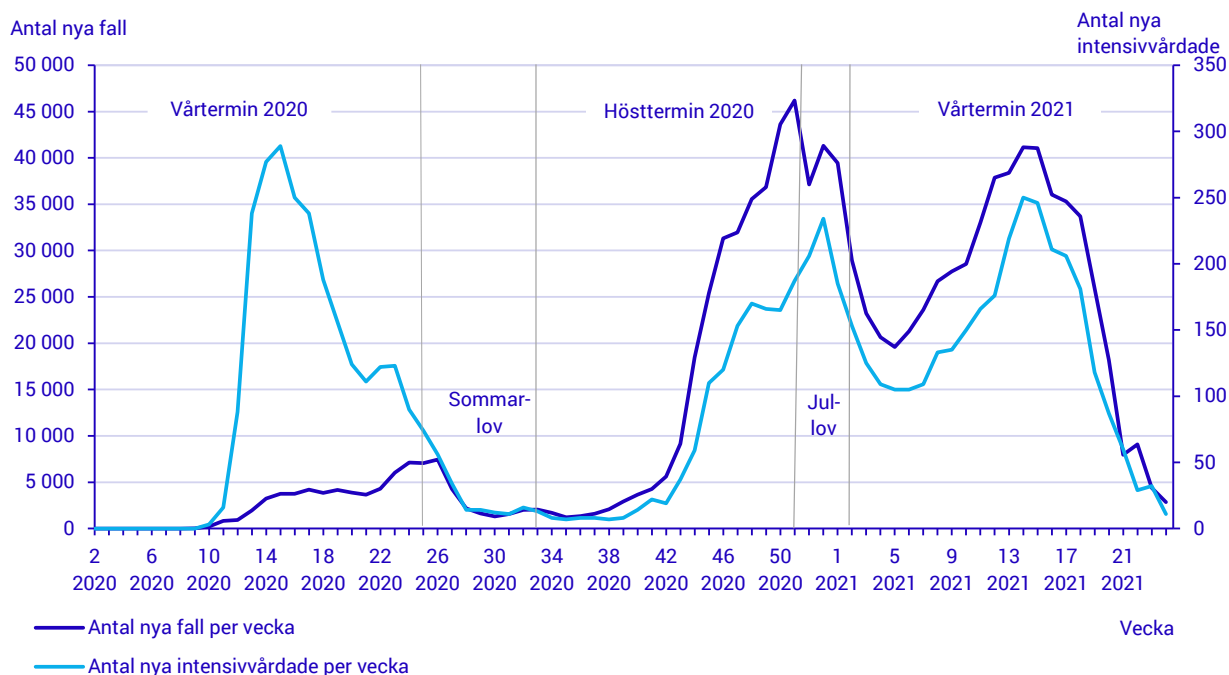
Smittspridning och regleringar

Smittspridning av covid-19

Smittspridningen av covid-19 i Sverige hade under de tre studerade terminerna tre uppgångar och nedgångar. Under vårterminen 2020 var smittspridningen mycket hög, även om det inte syns i antalet personer som testat positivt för coronaviruset. Testningen kom igång i stor skala först till sommaren 2020, men att smittspridningen varit hög redan under våren syns i antalet nya patienter med covid-19 på sjukhusens intensivvårdsavdelningar.

Diagram 1

Smittspridningen av covid-19 i Sverige mätt i antal nya fall per vecka och antal nya intensivvårdspatienter per vecka, vårterminen 2020 – vårterminen 2021

Not: Observera att skalan för antal nya intensivvårdade per vecka är på diagrammets högra sida.

Smittspridningen gick ner under sommaren 2020 för att sedan ta fart igen under hösten. Smittspridningen var hög under jullovet 2020/2021 och gick sedan ner något, men tog åter fart under mars 2021 för att sedan sjunka igen framåt sommaren.

Reglering av och rekommendationer för skolstängningar

Reglering från 2020-03-13

För att minska smittspridningen av covid-19 beslutade regeringen den 13 mars 2020 *förordningen (2020:115) om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta* som möjliggjorde att skolor kunde övergå till fjärr- och distansundervisning. I förordningen anges i vilka fall huvudmannen får besluta om att helt eller delvis stänga skolor och övergå till fjärr- och distansundervisning. Det handlar bland annat om att

- så stor andel av personalen är sjuka i covid-19 att det inte går att bedriva verksamheten
- en huvudman efter samråd med smittskyddsläkare kan stänga skolan som en åtgärd för att motverka spridning av det virus som orsakar covid-19
- Folkhälsomyndigheten rekommenderar att skolor hålls stängda.

Det är huvudmannen som fattar beslut om skolstängningar.

Beslut om skolstängning och övergång till fjärr- och distansundervisning har fattats av huvudmannen, i vissa fall efter samråd med smittskyddsläkaren på regional nivå och i vissa fall efter rekommendationer av Folkhälsomyndigheten.

Vilka elever får komma till skolan vid skolstängningar?

I författningskommentarerna till *förordningsmotivet (Fm 2020:4)* till förordning (2020:115) anges vilka elevgrupper som ändå kan komma till skolan i tider av undervisning på distans. Det gäller

- elever som behöver vara närvarande i lokalerna för att kunna genomföra vissa praktiska moment eller för att genomgå prov eller på annat sätt visa sina kunskaper i slutet av sin utbildning
- elever i gymnasieskolan som läser introduktionsprogram
- elever i gymnasieskolan som går sista året på ett nationellt program
- elever som har behov av särskilt stöd i utbildningen som endast kan ges i lokalerna
- elever som av fysiska, psykiska eller andra skäl är i behov av att delta i utbildningen i lokalerna.

Reglering från 2020-07-16

Den 16 juli 2020 beslutade regeringen om *förordning (Fm 2020:9) om ändring i förordningen (2020:115)*. Då tillkom möjligheten för huvudmän att stänga gymnasieskolor för att minska trängsel i kollektivtrafiken.

Reglering från 2021-01-08

Den 8 januari 2021 beslutade regeringen en *förordning (Fm 2021:1) om ändring i förordningen (2020:115)*. Då tillkom möjligheten för huvudmän att även stänga grundskolornas högstadium och gymnasieskolor för att

minska trängsel i kollektivtrafiken. Samma möjlighet tillkom då även för att minska trängseln i skolans lokaler.

Nationella rekommendationer för gymnasieskolan

De nationella och regionala rekommendationerna om när skolor skulle övergå till fjärr- och distansundervisning har varierat under pandemin. Här följer en översikt över de nationella rekommendationerna för gymnasieskolan. Se även Skolverket (2021) och en lista med länkar till Folkhälsomyndighetens pressmeddelanden i kapitlet Referenser. För grundskolans högstadium har det inte funnits några nationella rekommendationer om fjärr- och distansundervisning.

Rekommendationer från Folkhälsomyndigheten avseende gymnasieskolan:

- Från 18 mars (vecka 12) vårterminen 2020 var gymnasieskolorna rekommenderade att bedriva all undervisning på distans.
- Rekommendationen hävdades den 15 juni 2020 (vecka 25).
- Inför höstterminen 2020 öppnades gymnasieskolorna för ordinarie närundervisning, men med möjlighet till undervisning på distans.
- Från 7 december 2020 (vecka 50) till och med den 24 januari 2021 (vecka 3) rekommenderades att bedriva undervisningen på distans för att minska trängseln i samhället och i kollektivtrafiken.
- Från och med den 25 januari 2021 (vecka 4) kunde gymnasieskolorna gradvis börja återgå till närundervisning. Elever skulle som regel få mellan 20 och 80 procent av sin undervisning som fjärr- eller distansundervisning.
- Den 2 april 2021 (vecka 13) hävdades rekommendationen om undervisning på distans och undervisningen skulle återgå till närundervisning.

Se länkar till rekommendationerna i referenslistan.

Reglering 2021-07-08

Både för grund- och gymnasieskolan togs bestämmelserna om möjligheten att bedriva fjärr- eller distansundervisning för att undvika trängsel i kollektivtrafiken eller i skolans lokaler bort inför höstterminen 2021, se *förordning (Fm 2021:4) om ändring i förordningen (2020:115)*.

Genomförande av undersökningen

”Undervisning på distans” som samlingsbegrepp för fjärr- och distansundervisning

Enligt *förordning (2020:115) om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta* som trädde i kraft 2020-03-13 får en huvudman besluta att elever ska ges undervisning där läraren och eleven är åtskilda i rum men inte i tid eller är åtskilda i både rum och tid. Dessa två undervisningsformer kallas för fjärrundervisning respektive distansundervisning.

I den här undersökningen använder vi begreppet ”undervisning på distans” som samlingsbegrepp för både fjärr- och distansundervisning för att underlätta läsningen.

Enkäten fokuserade på mängden undervisning på distans

Samtliga rektorer på grundskolor med högstadium och gymnasieskolor i Sverige har under hösten 2021 bjudits in att svara på en webbenkät om fjärr- och distansundervisning under pandemin. Enkäten handlade om:

- omfattning av undervisning på distans och undantag från undervisning på distans
- undervisning på distans vid frånvaro
- hur skolorna har organiserat undervisning på distans
- tekniska förutsättningar för undervisning på distans.

Rektorn har svarat för elevgrupper

Uppgifterna har inhämtats från rektorerna som svarat för olika elevgrupper i sin skola eller för samtliga elever sammanlagt. Frågorna om omfattningen av undervisning på distans skulle besvaras för följande elevgrupper:

- grundskolans årskurs 7, årskurs 8, årskurs 9 (tre elevgrupper)
- gymnasieskolans studieår 1, 2, 3 och (då relevant) 4 på högskoleförberedande program och yrkesprogram samt för introduktionsprogram (oberoende av studieår). I redovisningen har vi slagit ihop studieår 3 och 4. Då får vi sju elevgrupper.

Resterande frågor avsåg hela skolan utan indelning i de olika elevgrupperna. En del frågor ställdes per termin och en del avsåg hela perioden.

Rektorns elevgruppsvar tilldelas varje elev

Vi har frågat efter omfattningen av undervisning på distans för de ovan nämnda elevgrupperna. Uppgifterna har kommit till oss som gruppuppgifter och inte på individnivå. I registren över elever i grundskolan och över elever i gymnasieskolan finns uppgift om vilka elever som hör till vilken elevgrupp. För att kunna uttala oss om antal elever och inte bara om antal skolor som hade undervisning på distans, har vi tilldelat varje elev det svar som rektorn lämnat för den grupp eleven ingick i. Det innebär således ett antagande att varje elev i elevgruppen hade samma mängd undervisning på distans och på så sätt har vi uppgifter för varje elev.

Rapporten fokuserar på de olika elevgrupperna

Redovisningen görs främst för de elevgrupper som uppgifterna samlats in för, det vill säga årskurs för grundskolan samt studieår och

programtyp för gymnasieskolan. I tabellerna nedan visas antalet elever i respektive elevgrupp.

Statistik om elever i grund- och gymnasieskolan baseras på uppgifter som samlas in per den 15 oktober. Det innebär att vi inte har några uppgifter om hur många elever som finns under vårterminen. Vi antar här att det är lika många elever som höstterminen innan. Därför är också antalet elever vårterminen 2021 detsamma som höstterminen 2020.

Tabell 1

Antal elever i gymnasieskolan efter programtyp och studieår under vårterminen 2020 till vårterminen 2021

Elevgrupp	VT 2020	HT 2020	VT 2021
Högskoleförberedande program, studieår 1	73 000	74 000	74 000
Högskoleförberedande program, studieår 2	69 000	71 000	71 000
Högskoleförberedande program, studieår 3 + 4	66 000	69 000	69 000
Yrkesprogram, studieår 1	35 000	36 000	36 000
Yrkesprogram, studieår 2	35 000	35 000	35 000
Yrkesprogram, studieår 3 + 4	32 000	35 000	35 000
Introduktionsprogram, samtliga studieår	45 000	41 000	41 000
Gymnasieskolan	355 000	361 000	361 000

Not: En del av gymnasieprogrammen fördelas på fyra studieår. Det gäller till exempel för riksidsrottsgymnasierna.

Tabell 2

Antal elever i grundskolan efter årskurs under vårterminen 2020 till vårterminen 2021

Elevgrupp	VT 2020	HT 2020	VT 2021
Årskurs 7	119 000	120 000	120 000
Årskurs 8	116 000	120 000	120 000
Årskurs 9	115 000	116 000	116 000
Grundskolan	350 000	357 000	357 000

Resultaten delas in i

- huvudmannatyp: kommunal eller enskild huvudman
- kommuntyp: Storstäder och storstadsnära kommuner, Större städer och kommuner nära större stad samt Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner.

Mätning per elevgrupp innebär vissa begränsningar

Metoden bygger på antagandet att förekomst och mängden undervisning på distans i stort varit densamma för alla elever i en elevgrupp. Mängden undervisning på distans redovisas därför också bara för elevgrupper där rektorn har bedömt att alla undervisningsgrupper/klasser i elevgruppen hade ungefär lika mycket undervisning på distans. Men innebär det också att alla elever i en klass har fått lika mycket undervisning på distans, så att vi med säkerhet kan dra slutsatser från gruppen till individen? Det är inte helt säkert och behöver därför beaktas när uppgifterna analyseras.

Rektorn skulle utgå från hur det hade varit för majoriteten av eleverna i varje elevgrupp, dvs. rektorn skulle bortse från elever som fick komma till skolan på grund av olika undantag. Det innebär sannolikt en viss överskattning av antalet elever som fick undervisning på distans och hur många veckor de fick undervisning på distans, eftersom många rektorer anger att de gjort undantag från undervisning på distans av olika anledningar, till exempel för elever i behov av extra stöd.

Beslut om undervisning på distans har fattats på gruppnivå, inte på individnivå. Därför tror vi att det i stort fungerar att dra slutsatser från gruppen till individen. Uppgifterna bör kunna användas för att analysera om skillnader finns mellan elever med olika bakgrund, till exempel elever med olika betyg sedan tidigare och elever med olika socioekonomisk bakgrund. En begränsning är dock att elever med olika bakgrund i olika grad fick undantag från undervisning på distans. Ett exempel är att det sannolikt är fler utrikes än inrikes födda elever som fick undantag från undervisning på distans på grund av bristande kunskaper i svenska. Sådana skillnader i mängden undervisning på distans fångas inte av vår undersökning.

Beräkning av centrala indikatorer

Här förklarar vi hur vi har gått tillväga för att beräkna hur många elever som hade undervisning på distans och hur många veckor de hade det.

1. Vi har bitt rektorerna lämna uppgifter om förekomst av undervisning på distans för olika elevgrupper. Se elevgrupperna i tabell 1 och 2.
2. Rektorn skulle först ange antalet veckor då undervisning på distans förekom i elevgruppen minst två dagar under en vecka. Alla veckor skulle räknas med, även dem då bara en undervisningsgrupp/klass hade undervisning på distans.
3. Därefter frågade vi om alla elever i elevgruppen fick ungefär lika mycket undervisning på distans under terminen eller om det hade varierat mellan olika undervisningsgrupper/klasser. Det kunde till exempel variera om det hade varit smittspridning i en klass i årskursen, men inte i de andra. Ett annat exempel är att det kunde variera mellan olika yrkesprogram.

4. Om alla i elevgruppen fick ungefär lika mycket undervisning på distans skulle rektorn ange hur stor andel av tiden som eleverna hade undervisning på distans. Om årskurserna varvade en vecka med närundervisning med en vecka med undervisning på distans under en fyraveckorsperiod så var omfattningen av undervisningen på distans under perioden 50 procent.
5. För de elevgrupper då alla elever fick lika mycket undervisning på distans har vi kunnat räkna ut antalet veckor med undervisning på distans omräknat till heltid. I vårt exempel i föregående punkt blir det två veckor undervisning på distans omräknat till heltid.

Andelen elever som hade undervisning på distans presenteras i form av ett intervall. Den lägre uppgiften består av andelen elever i elevgrupper där alla fick ungefär lika mycket undervisning på distans och där vi kan vara säkra att de flesta har fått undervisning på distans. Därutöver finns elevgrupper där det har varierat hur mycket undervisning på distans eleverna hade. Bland dessa är det inte säkert att alla hade undervisning på distans – kanske hade alla undervisning på distans i olika omfattning, kanske hade bara en undervisningsgrupp/klass undervisning på distans. Den högre uppgiften består därför av den andel som *säkert* plus den andel som *kanske* hade undervisning på distans.

Antalet veckor med undervisning på distans omräknat till heltid (punkt 5) baseras på de som säkert hade undervisning på distans och som har uppgift om omfattning enligt punkt 4.

Ingen redovisning för flickor och pojkar eftersom resultaten inte skiljer sig

Normalt redovisas all SCB:s statistik uppdelat efter kön. Det gör vi dock inte i den här rapporten eftersom inga signifikanta skillnader mellan flickor och pojkar går att se. I tabellbilagan finns alla siffror könsuppdelade.

- Vi förväntar oss inte några skillnader mellan flickor och pojkar i grundskolan. Det beror på att det går ungefär lika många flickor och pojkar i grundskolan och att beslut om undervisning på distans har fattats på gruppnivå, inte på individnivå, och så är också datainsamlingen gjord.
- Även för gymnasieskolan har beslut fattats på gruppnivå och datainsamlingen avser elevgrupper. I gymnasieskolan finns dock vissa skillnader i andelen flickor och pojkar som läser på de olika programtyperna: på högskoleförberedande program är det en högre andel flickor och på yrkes- och introduktionsprogram är det en högre andel pojkar. Dessa skillnader hade kunnat lett till skillnader i andelen flickor och pojkar som hade undervisning på distans totalt sett, men några sådana skillnader går inte att se.

Mer material

På SCB:s webbplats (www.scb.se/UF0549) finns svaren på enkätfrågorna redovisade i Exceltabeller. Statistiken redovisas för elever i båda utbildningsformerna, grund- och gymnasieskola. Tabellerna redovisas efter kön, årskurs i grundskolan, studieår och programtyp i gymnasieskolan, huvudmannatyp och kommungrupp.

Mikrodata från undersökningen bevaras hos SCB och kan användas i statistik- och forskningsändamål.

Disposition

I den här rapporten redovisar vi endast en del av resultaten från undersökningen. Vi har valt ut följande områden:

- Omfattningen av undervisning på distans.
- Hur skolorna har organiserat undervisningen på distans.
- Undantag från undervisning på distans för enstaka elever.
- Fjärr- eller distansundervisning.
- Hur andelen lärarledd tid har påverkats.
- Tekniska förutsättningar och användning av tekniken.
- Undervisning på distans vid frånvaro.

Resultat från undersökningen

Omfattning av undervisning på distans

I det här kapitlet redovisar vi två olika mått för undervisning på distans:

- Andel elever som hade undervisning på distans i någon omfattning (undervisning på distans minst två dagar under en vecka).
- Omfattning omräknat till veckor på heltid för de elever som hade undervisning på distans.

Statistiken redovisas för vårterminen 2020, höstterminen 2020 och vårterminen 2021. Vissa resultat redovisas även för läsåret 2020/21 sammantaget.

Undervisning på distans omfattar både fjärr- och distansundervisning.

De viktigaste resultaten

Gymnasieskolan

- De flesta elever på gymnasieskolans nationella program hade undervisning på distans alla tre terminer. Andelen är dock mycket lägre bland elever på introduktionsprogram eftersom de fick undantas från undervisning på distans. Av samtliga elever i gymnasieskolan hade 84–93 procent undervisning på distans under vårterminen 2020, 75–87 procent under höstterminen 2020 och 69–87 procent under vårterminen 2021.
- Det var mest undervisning på distans under vårterminen 2020. För de elever som hade undervisning på distans var det i genomsnitt (median) 12 veckor omräknat till heltid under vårterminen 2020, 3 veckor under höstterminen 2020 och 7 veckor under vårterminen 2021.
- Av elever som hade undervisning på distans hade elever på yrkes- och introduktionsprogram mindre undervisning på distans än elever på högskoleförberedande program.
- Elever i studieår 1 och 3 har i viss mån prioriterats för närundervisning.

Grundskolan

- I grundskolans högstadium hade många elever undervisning på distans under vårterminen 2021, men ganska få under vår- respektive höstterminen 2020 (7 procent vårterminen 2020, 33–34 procent under höstterminen 2020 och 79–81 procent under vårterminen 2021).

- Av de högstadielärover som hade undervisning på distans hade majoriteten endast kortare perioder av undervisning på distans. Mest undervisning på distans var det under vårterminen 2021. Bland de som hade undervisning på distans var det i genomsnitt (median) 3 veckor med undervisning på distans omräknat till heltid under vårterminen 2020, 1 vecka under höstterminen 2020 och 5 veckor under vårterminen 2021.
- Elever i årskurs 9 har prioriterats för närundervisning.

Gymnasieskolan

Det finns en osäkerhet i statistiken över andelen elever som hade undervisning på distans under respektive termin. För en del elever kan vi med säkerhet säga att de hade undervisning på distans, men för en del elever är det inte säkert. Se mer om detta i inledningen, avsnitt *Beräkning av centrala indikatorer*.

Statistiken över andelen elever som hade undervisning på distans presenteras därför i form av ett intervall där den lägre uppgiften består av den andel som säkert hade undervisning på distans. Den högre uppgiften består av andelen som *säkert* plus andelen som *kanske* hade undervisning på distans.

De flesta elever på nationella program hade undervisning på distans alla tre terminer

För vårterminen 2020 vet vi säkert att 84 procent av eleverna i gymnasieskolan hade undervisning på distans. Därtill kommer elever som kanske hade undervisning på distans, 9 procent. Andelen elever som hade undervisning på distans under vårterminen är därför 84–93 procent. Under höstterminen 2020 var motsvarande andelar 75–87 procent och under vårterminen 2021 var det 69–87 procent. Sett till hela läsåret 2020/21 hade 80–90 procent undervisning på distans.

Det finns skillnader mellan de olika programtyperna. Se diagram 2. Bland elever som gått på högskoleförberedande program var det vanligast med undervisning på distans och minst vanligt bland elever på introduktionsprogram. Sett till hela läsåret 2020/21 hade 90–95 procent av alla elever på högskoleförberedande program undervisning på distans. Motsvarande andel var 74–92 procent för elever på yrkesprogram och 43–58 procent för elever på introduktionsprogram.

Det finns inga skillnader mellan elever i olika studieår och så har det sett ut alla tre terminer.

Mest undervisning på distans under vårterminen 2020

Det här avsnittet baseras på elever i elevgrupper där alla undervisningsgrupper hade ungefär lika mycket undervisning på distans, det vill säga 297 000 elever vårterminen 2020, 271 000 elever höstterminen 2020 och 250 000 elever vårterminen 2021. Dessa elever motsvarar de mörkblå delarna av staplarna i diagram 2.

Antal gymnasieelever som hade undervisning på distans:

Vårterminen 2020:
297 000–329 000 elever

Höstterminen 2020:
271 000–313 000 elever

Vårterminen 2021:
250 000–315 000 elever

Medianvärde för antal veckor av undervisning på distans omräknat till heltid

Antal veckor med undervisning på distans omräknat till heltid i intervall

Det var mest undervisning på distans under vårterminen 2020. För elever med undervisning på distans var det i genomsnitt (median) 12 veckor omräknat till heltid under vårterminen 2020, 3 veckor under höstterminen 2020 och 7 veckor under vårterminen 2021.

Elever på yrkes- och på introduktionsprogram har prioriterats för närundervisning

Av elever som hade undervisning på distans hade elever på yrkes- och introduktionsprogram kortare tid med undervisning på distans än elever på högskoleförberedande program. Se diagram 3.

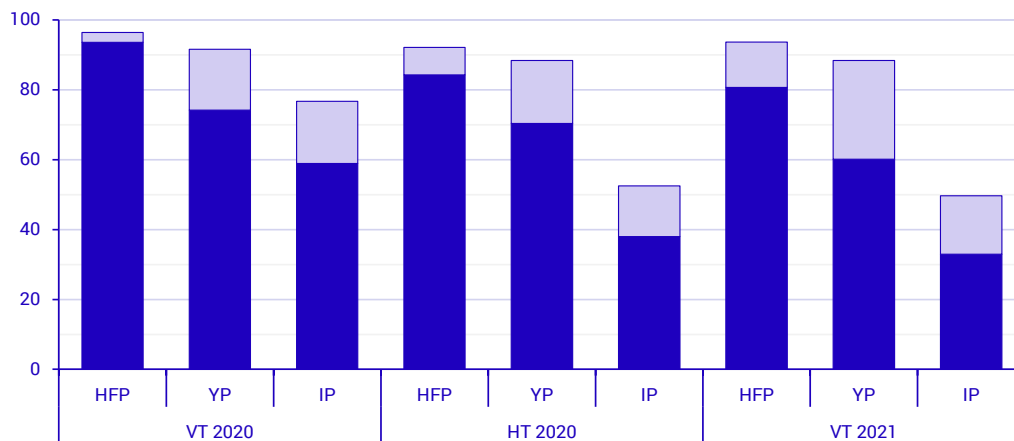
- För elever med undervisning på distans under vårterminen 2020 var det vanligast med 10–14 veckors undervisning på distans omräknat till heltid, dvs. i stort sett hela återstående terminen efter 15e mars. Ungefär en fjärdedel hade mindre än 10 veckor undervisning på distans. Elever på yrkesprogram hade färre veckor med undervisning på distans än elever på högskoleförberedande och på introduktionsprogram.
- För elever med undervisning på distans under höstterminen 2020 var det vanligast med mindre än 5 veckors undervisning på distans omräknat till heltid. En liten andel hade 10 veckor eller mer. Elever på högskoleförberedande program hade något fler veckor undervisning på distans än elever på yrkes- och introduktionsprogram.
- Under vårterminen 2021 är bilden av omfattningen lite mer splittrad. Majoriteten av de med undervisning på distans hade 5–9 veckor omräknad till heltid. Drygt 20 procent hade ganska lite undervisning på distans (mindre än 5 veckor), men ungefär 30 procent hade undervisning på distans under en ganska stor del av terminen (minst 10 veckor). Det finns också stora skillnader mellan elever på olika programtyper. Elever på högskoleförberedande program hade mest och elever på introduktionsprogram hade minst undervisning på distans.

Diagram 2

Andel elever i grupper där alla respektive minst en undervisningsgrupp/klass hade undervisning på distans, vårterminen 2020 till vårterminen 2021, efter programtyp

Samtliga gymnasieelever

Procent

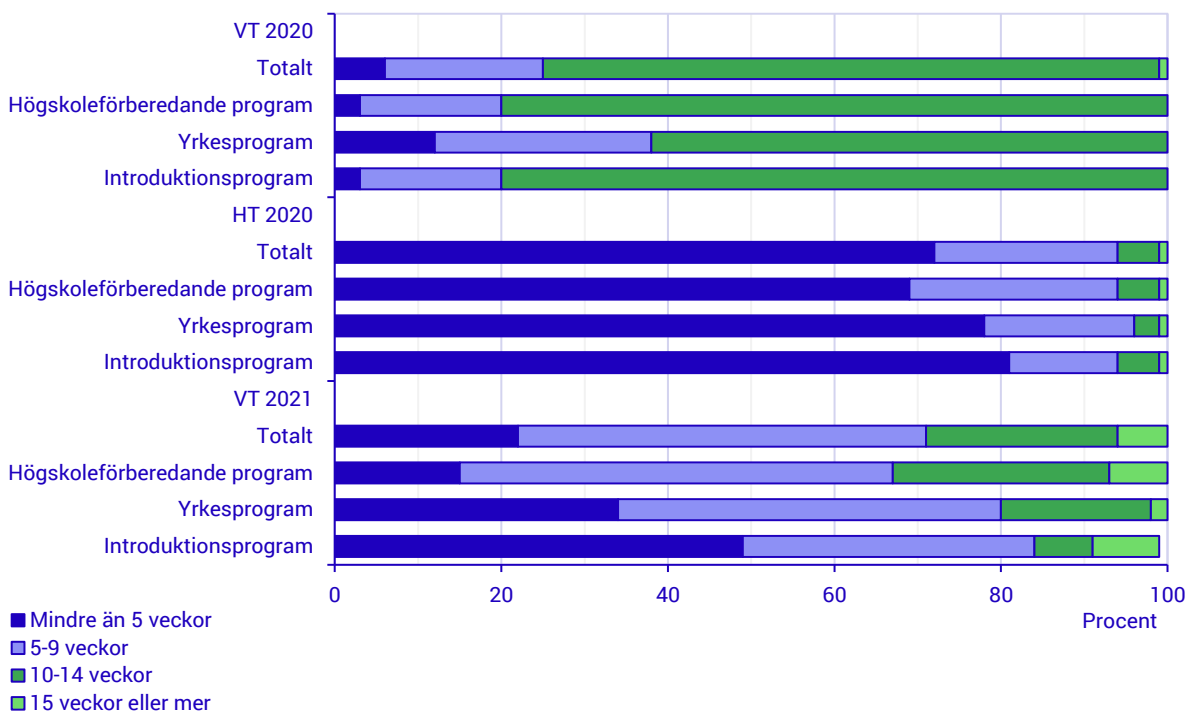
- Andel elever i elevgrupper där åtminstone någon undervisningsgrupp haft undervisning på distans
- Andel elever i elevgrupper där alla undervisningsgrupper haft ungefär lika mycket undervisning på distans

HFP: Högskoleförberedande program, YP: Yrkesprogram, IP: Introduktionsprogram

Diagram 3

Andel elever efter antal veckor med undervisning på distans omräknat till heltid, vårterminen 2020 till vårterminen 2021

Gymnasieelever i elevgrupper där alla undervisningsgrupper hade ungefär lika mycket undervisning på distans under respektive termin

Not: Uppgift om antal veckor omräknat till heltid saknas för 2 procent av eleverna som vi säkert vet hade undervisning på distans. Dessa ingår inte i det här diagrammet.

Elever i studieår 1 och 3 har i viss mån prioriterats för närundervisning

Under höstterminen 2020 och vårterminen 2021 finns det vissa skillnader mellan elever i olika studieår, men skillnaderna jämnar ut sig över läsåret. Under höstterminen 2020 prioriterades elever i studieår 1 på högskoleförberedande program för närundervisning framför elever på studieår 2 eller 3. Sådana skillnader går dock inte att se för elever på yrkesprogram. Under vårterminen 2021 prioriterades studieår 3 för närundervisning, både bland elever på högskoleförberedande och yrkesprogram.

Lägre andel elever på distans inom introduktionsprogram på skolor med offentlig huvudman

Bland elever på introduktionsprogram syns en tydlig skillnad i hur många som hade undervisning på distans mellan elever på skolor med offentlig huvudman och elever på skolor med enskild huvudman. Under höstterminen 2020 och vårterminen 2021 var det en lägre andel i skolor med offentlig huvudman. Det skulle kunna bero på att 96 procent av alla elever på introduktionsprogrammet Språkintröduktion gick på skolor med offentlig huvudman³ och att dessa elever har prioriterats för närundervisning. Elever på Språkintröduktion utgör ungefär en fjärdedel av alla elever på introduktionsprogram.

Grundskolan

För grundskolan är osäkerheten vad gällande andelen elever som hade undervisning på distans mycket mindre än för gymnasieskolan. För de allra flesta elever vet vi säkert om de hade undervisning på distans eller inte.

Ovanligt med undervisning på distans i början av pandemin

Undervisning på distans i grundskolan var ovanlig i början av pandemin. Under vårterminen 2020 hade endast 7 procent av eleverna undervisning på distans. Under höstterminen 2020 hade 33–34 procent undervisning på distans och under vårterminen 2021 var motsvarande andel 79–81 procent. Sett till hela läsåret 2020/21 hade 83–85 procent av alla högstadiel elever undervisning på distans i någon omfattning.

Skillnaderna mellan elever i olika årskurser är små, men under vårterminen 2021 var det något mindre vanligt med undervisning på distans för eleverna i årskurs 9.

Antal högstadiel elever som hade undervisning på distans:

Vårterminen 2020:
25 000–26 000 elever

Höstterminen 2020:
119 000–121 000 elever

Vårterminen 2021:
282 000–291 000 elever

---

³ Skolverkets officiella statistik. Elever på program läsåret 2020/21. Elever på program redovisade efter typ av huvudman och kön. Tabell 5A

Majoriteten av högstadiееleverna hade endast kortare perioder av undervisning på distans

Det här avsnittet baseras på elever i elevgrupper där alla undervisningsgrupper/klasser hade ungefär lika mycket undervisning på distans, det vill säga 25 000 elever vårterminen 2020, 119 000 elever höstterminen 2020 och 282 000 elever vårterminen 2021. Dessa elever motsvarar de mörkblå delarna av staplarna i diagram 4.

Medianvärde för antal veckor av undervisning på distans

Bland högstadiееlever som hade undervisning på distans var det genomsnittliga antalet veckor (median) med undervisning på distans omräknat till heltid 3 veckor under vårterminen 2020, 1 vecka under höstterminen 2020 och 5 veckor under vårterminen 2021.

De elever som hade undervisning på distans fick minst undervisning på distans under höstterminen 2020 och mest under vårterminen 2021:

- Av de eleverna som hade undervisning på distans under vårterminen 2020 hade ungefär 80 procent mindre än 5 veckor omräknat till heltid. Ungefär 20 procent hade 5–9 veckor.
- Höstterminen 2020 hade 95 procent av de elever som hade undervisning på distans mindre än 5 veckor omräknat till heltid.
- Under vårterminen 2021 hade majoriteten av eleverna undervisning på distans. Perioderna med undervisning på distans varade också längre än under höstterminen 2020. Av de med undervisning på distans hade ungefär hälften undervisning på distans omräknat till heltid mindre än 5 veckor, men knappt 40 procent hade 5–9 veckor och 13 procent hade 10 veckor eller mer.

Elever i årskurs 9 har under vårterminen 2021 prioriterats för närundervisning

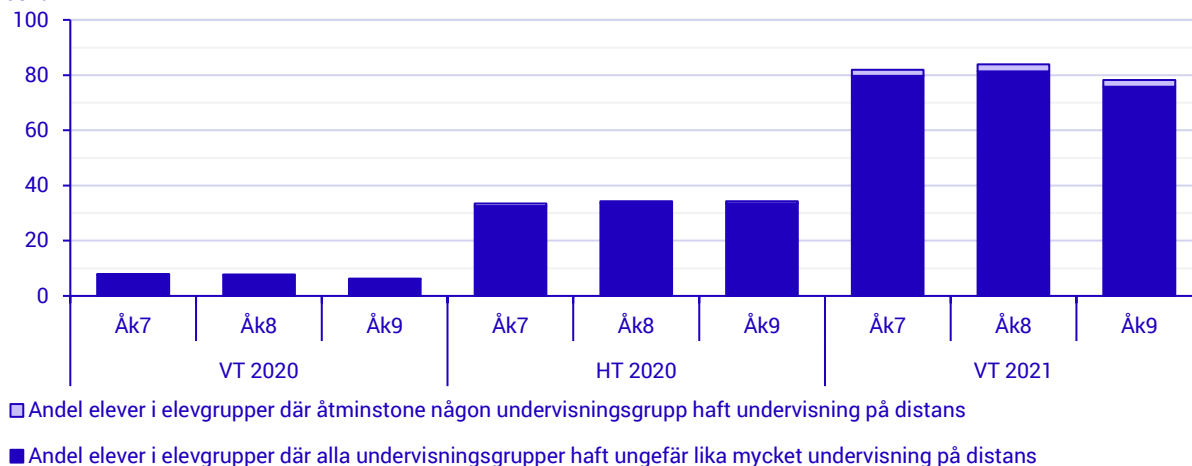
Tidigare visade vi att det inte fanns några skillnader i andelen elever i olika årskurser som hade undervisning på distans under vårterminen och höstterminen 2020, men att det under vårterminen 2021 var en något mindre andel elever i årskurs 9 som hade undervisning på distans. Under vårterminen 2021 hade elever i årskurs 9 dessutom färre veckor i genomsnitt än elever i årskurs 7 och 8.

Diagram 4

Andel elever i grupper där alla respektive minst en undervisningsgrupp/klass hade undervisning på distans, vårterminen 2020 till vårterminen 2021, efter årskurs

Samtliga högstadiel elever

Procent

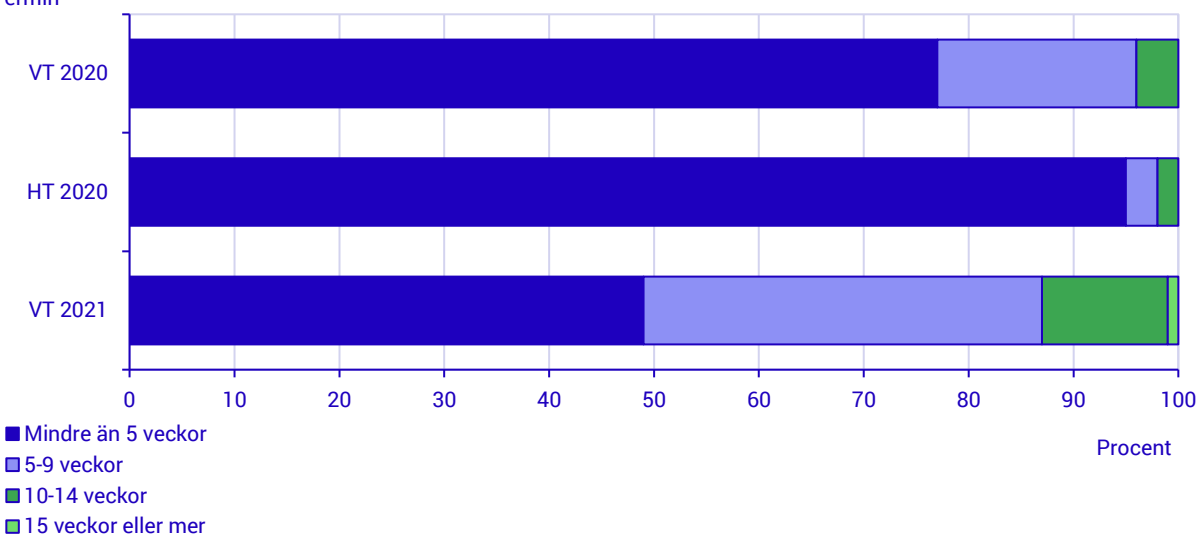

Diagram 5

Andel elever efter antal veckor med undervisning på distans omräknat till heltid, vårterminen 2020 till vårterminen 2021

Högstadiel elever i elevgrupper som hade undervisning på distans under respektive termin och där alla elever i elevgruppen hade ungefär lika mycket undervisning på distans

Termin

Not: Uppgift om antal veckor omräknat till heltid saknas för 2 procent av eleverna som vi säkert vet hade undervisning på distans under vårterminen 2020 och 4 procent av eleverna som vi säkert vet hade undervisning på distans under höstterminen 2020 respektive vårterminen 2021. Dessa ingår inte i det här diagrammet.

Här utgår vi från elever i elevgrupper där åtminstone någon undervisningsgrupp hade undervisning på distans.

Vanligare i början av pandemin med undervisning på distans i storstäder och storstadsnära kommuner

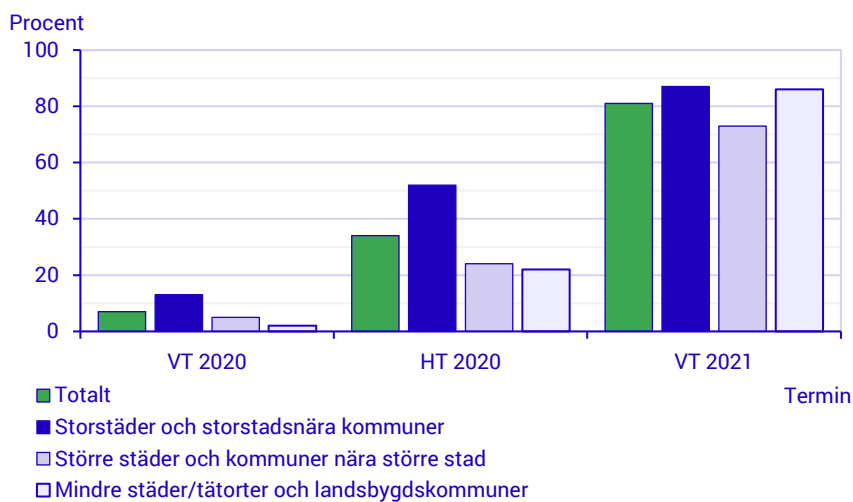
Andelen elever som hade undervisning på distans skiljer sig åt beroende på vilken typ av kommun deras skola ligger i.

- Under vårterminen 2020 hade drygt 10 procent av eleverna i kommungruppen Storstäderna och storstadsnära kommuner undervisning på distans i någon omfattning. Endast en mycket liten andel elever i resterande kommuner hade undervisning på distans under våren 2020.
- Under höstterminen 2020 hade ungefär hälften av eleverna i Storstäderna och storstadsnära kommuner undervisning på distans, jämfört med drygt 20 procent i resterande kommuner.
- Under vårterminen 2021 hade majoriteten av eleverna undervisning på distans och skillnaderna mellan kommungrupperna var inte alls lika stora som under höstterminen. Andelen var lika stor bland elever i Storstäder och storstadsnära kommuner som bland elever i Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner. Undervisning på distans var något mindre vanligt i Större städer och kommuner nära större städer.

GRUNDSKOLAN

Diagram 6

Andel elever i elevgrupper där minst en undervisningsgrupp hade undervisning på distans, vårterminen 2020 till vårterminen 2021, efter kommungrupp
Samtliga högstadiel elever

Dessa skillnader mellan olika kommungrupper antas dels bero på att smittspridningen varit olika i olika delar av landet, och dels på att behovet av undervisning på distans varit större i storstäder eftersom elever skulle undvika att åka kollektivt för att minska trängseln.

Det går inte att se några skillnader i antalet veckor med undervisning på distans omräknat till heltid mellan kommungrupperna.

Här utgår vi från elever i elevgrupper där åtminstone någon undervisningsgrupp hade undervisning på distans.

Under vårterminen 2020 var det vanligare med undervisning på distans på skolor med enskild huvudman

Under vårterminen 2020 finns stora skillnader i andelen elever i Storstäder och storstadsnära kommuner som hade undervisning på distans beroende på om de gick på en skola med offentlig huvudman eller en skola med enskild huvudman. Av elever på skolor med offentlig huvudman hade 5 procent undervisning på distans jämfört med 32 procent av eleverna på skolor med enskild huvudman.

Under höstterminen 2020 och vårterminen 2021 finns inga nämnvärda skillnader mellan offentliga och enskilda skolor om man jämför skolor inom respektive kommungrupp.

Det går inte att se några skillnader i antalet veckor med undervisning på distans omräknat till heltid.

Hur många veckor har en termin?

Både i grund- och gymnasieskolan har ett läsår enligt skollagen 40 veckor och 178 skoldagar. Huvudmannen får själv bestämma hur veckorna fördelas över läsåret. I vår enkät frågade vi inte hur många veckor respektive termin hade. Därför går det heller inte att räkna ut exakt hur stor andel av terminen som eleverna hade undervisning på distans.

Regeringen beslutade att gymnasieelever skulle få undervisning på distans från 15e mars 2020. Då återstod ungefär 12 veckor av terminen om man räknar bort lov. Höstterminen 2020 uppskattas till 17 veckor exklusive lov och vårterminen 2021 till 19 veckor exklusive lov. Dessa uppgifter kan användas som riktmärke, men det är viktigt att tänka på att antalet varierar mellan olika huvudmän. Vi vet heller inte om rektorerna räknat bort lov när de angett antalet veckor med undervisning på distans.

Enligt *Förordning (2020:115) om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta* fick huvudmännen förlägga undervisningstiden till kvällar och helger, förlänga terminerna och anordna lovskola för att ta igen förlorad undervisningstid. Vår undersökning täcker inte in sådana kompensatoriska åtgärder.

Organisering av undervisning på distans

I det här avsnittet redovisar vi om eleverna i respektive studieår/årskurs fick lika mycket undervisning på distans eller om det varierade mycket mellan olika klasser. Statistiken redovisas för både grund- och gymnasieskolor som hade undervisning på distans.

I gymnasieskolan har antalet elever som hade undervisning på distans varit ganska konstant under alla tre terminerna. Antalet elever i grundskolan som hade undervisning på distans var däremot litet under vårterminen 2020, men ökade de kommande två terminerna.

Här utgår vi från elever i elevgrupper där åtminstone någon undervisningsgrupp hade undervisning på distans.

Tabell 3
Grundskole- och gymnasieelever som hade undervisning på distans under vårterminen 2020 till vårterminen 2021

Utbildningsform	VT 2020		HT 2020		VT 2021	
	Antal	Andel i procent	Antal	Andel i procent	Antal	Andel i procent
Gymnasieskolan	329 000	93	313 000	87	315 000	87
Grundskolan	26 000	7	122 000	34	290 000	81

De viktigaste resultaten

- Det var vanligast att gymnasieskolorna organiserade undervisningen på distans så att alla elever i en elevgrupp, det vill säga eleverna i samma studieår på samma typ av program, fick lika mycket undervisning på distans, men bland gymnasieelever på yrkes- och introduktionsprogram var det också vanligt att elever på olika program fick olika mycket undervisning på distans.
- Under vårterminen 2020 hade de flesta gymnasieelever undervisning på distans flera veckor i rad. Under höstterminen 2020 och vårterminen 2021 var det vanligare att skolorna varvade närundervisning och undervisning på distans.
- Grundskolorna organiserade undervisningen på distans så att alla elever i en årskurs fick lika mycket undervisning på distans.
- Under höstterminen 2020 och vårterminen 2021 var det vanligast att grundskolorna organiserade undervisningen på distans så att undervisning på distans varvades med närundervisning.

Gymnasieskolan

Vanligt på yrkes- och introduktionsprogram att elever i olika undervisningsgrupper fick olika mycket undervisning på distans

Det var vanligast att skolorna organiserade undervisningen på distans så att alla elever i en elevgrupp, det vill säga eleverna i samma studieår på samma typ av program, fick lika mycket undervisning på distans. Under vårterminen 2020 organiserades undervisningen på distans på det sättet för i stort sett alla elever på högskoleförberedande program.

För elever på yrkesprogram och introduktionsprogram förekom det dock att skolan hanterade olika program eller klasser på olika sätt, så att de fick olika mycket undervisning på distans. Exempelvis skiljer sig yrkesprogrammen vad gäller möjligheten att ha undervisningen på distans. Detsamma gäller introduktionsprogrammen.

”El-eleverna har t.ex. kunnat göra arbete hemifrån och kopplat upp sig mot skolan via dator och har på detta vis kunnat testa sina program i skarpt läge. För fordon transport har det inte varit möjligt att köra lastbil hemifrån.” – rektorn på en gymnasieskola

”På grund av stor variation i elevgruppen gällande bland annat studieförmåga, studiero, oro/rädsla utformades undervisningen för att på bästa sätt möta det” – rektorn på en gymnasieskola.

”Elevernas behov på Introduktionsprogram varierar mycket. Vi har gjort individuella anpassningar för varje elev” – rektorn på en gymnasieskola.

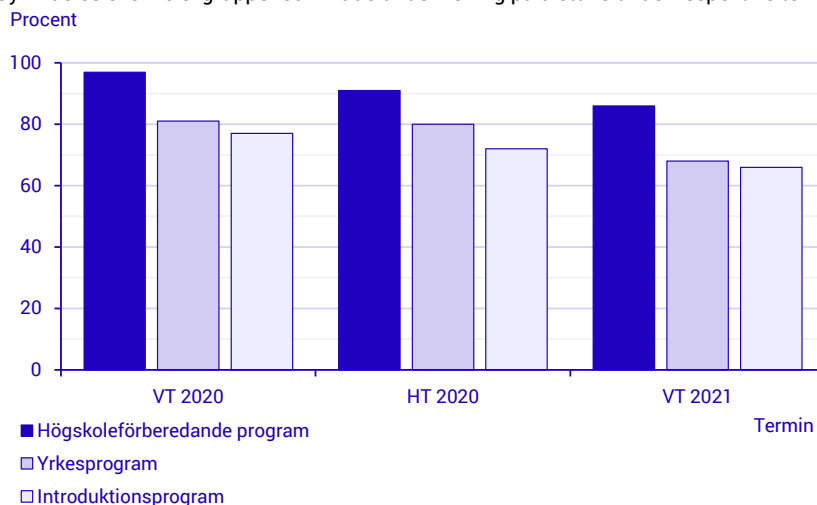
Även för högskoleförberedande program blev det efterhand fler lösningar där elever i samma studieår ändå fick olika mycket undervisning på distans under terminen. Vad gäller yrkes- och introduktionsprogram går det inte se några skillnader mellan vårterminen 2020 och höstterminen 2020, men andelen elever i elevgrupper där alla hade ungefär lika mycket undervisning på distans minskade under vårterminen 2021.

GYMNASIESKOLAN

Diagram 7

Andel elever där alla elever i elevgruppen hade ungefär lika mycket undervisning på distans, vårterminen 2020 till vårterminen 2021

Gymnasieelever i elevgrupper som hade undervisning på distans under respektive termin

Efterhand vanligare att gymnasieskolorna varvade undervisning på distans och närundervisning

Av de elever som hade undervisning på distans under vårterminen 2020 hade mer än 80 procent undervisning på distans flera veckor i rad. Det beror på att all undervisning på gymnasieskolan skulle bedrivas på distans från mitten av mars till mitten på juni. Det var inte vanligt att undervisning på distans varvades veckovis med närundervisning, knappt 10 procent av eleverna hade det så. En ungefär lika stor andel hade undervisning på distans några dagar i veckan och närundervisning några dagar i veckan.

Av de elever som hade undervisning på distans under höstterminen 2020 hade ungefär en tredjedel undervisning på distans flera veckor i rad, men en lika stor andel elever hade undervisning på distans som varvades veckovis med närundervisning. Ungefär en fjärdedel hade närundervisning och undervisning på distans några dagar i veckan.

Bland de elever som hade undervisning på distans under vårterminen 2021 var det mindre vanligt med undervisning på distans flera veckor i rad. Istället var det vanligast att närundervisning och undervisning på distans varvades veckovis. Knappt 30 procent hade undervisning på distans några dagar i veckan och närundervisning några dagar i veckan.

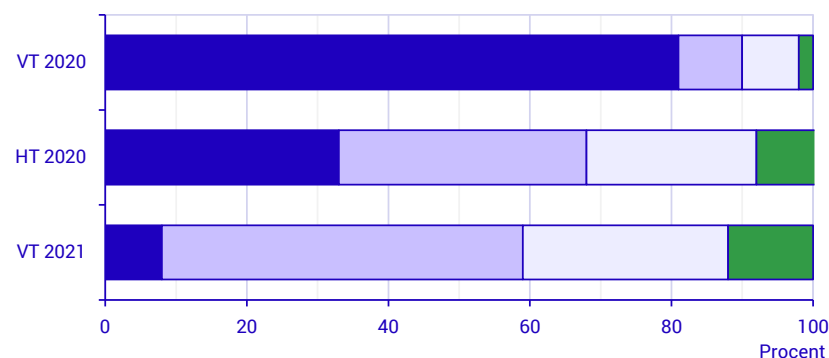
GYMNASIESKOLAN

Diagram 8

Andel elever efter hur undervisning på distans organiserades, vårterminen 2020 till vårterminen 2021

Gymnasieelever i elevgrupper som hade undervisning på distans under respektive termin och där alla elever i elevgruppen hade ungefär lika mycket undervisning på distans

Termin

■ Undervisning på distans för alla elever flera veckor i rad

■ Undervisning på distans varvades veckovis med närundervisning

□ Undervisning på distans några dagar i veckan varvades med närundervisning några dagar i veckan

■ Uppgift saknas

Några skillnader finns vid jämförelsen av olika programtyper på gymnasieskolan. Under höstterminen 2020 och vårterminen 2021 var det vanligare för elever på högskoleförberedande program jämfört med elever på yrkesprogram att undervisning på distans varvades veckovis med närundervisning. För elever på högskoleförberedande program var

det under vårterminen 2020 vanligare med undervisning på distans flera veckor i rad.

Det var också vanligare för elever på yrkesprogram jämfört med elever på högskoleförberedande program under alla tre terminerna att undervisning på distans några dagar i veckan varvades med några dagar med närundervisning.

Upplägget för undervisning på distans var ganska likartat i de olika kommungrupperna under vårterminen 2020 och vårterminen 2021. Under höstterminen 2020 var det däremot vanligare med undervisning på distans flera veckor i rad för elever på skolor i kommungrupperna Större städer och kommuner nära större stad och Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner. I Storstäder och storstadsnära kommuner var det däremot vanligare att varva undervisning på distans och närundervisning.

Grundskolan

Grundskolorna har över lag organiserat undervisningen på distans så att alla elever i en årskurs fick ungefär lika mycket undervisning på distans. Så har det sett ut alla tre terminerna. Ungefär 97 procent av de elever som undervisats på distans gick i elevgrupper där alla elever fick lika mycket undervisning på distans. Här följer ett exempel på varför omfattningen av undervisning på distans kan varieras inom en årskurs:

”Inte alla åk 8 har haft distans utan en klass där bekräftad smitta var hög och i samråd med smittskyddsläkare valdes distansundervisning” – rektorn på en grundskola

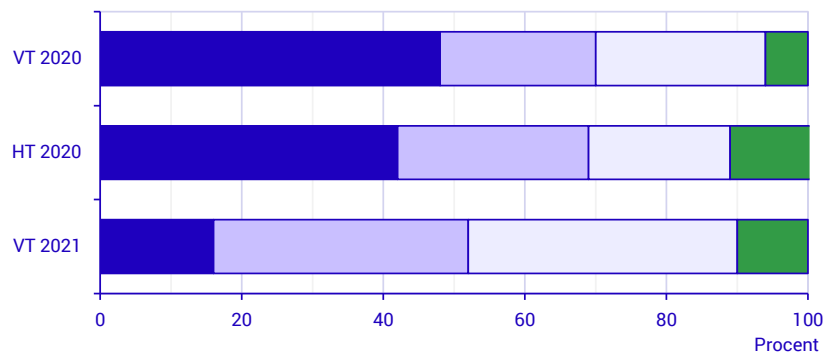
Under vårterminen 2020 hade endast en liten andel av eleverna i grundskolans årskurs 7 till 9 undervisning på distans, men ungefär hälften av dessa hade undervisning på distans för alla elever flera veckor i rad. Under höstterminen 2020 hade fler elever undervisning på distans, och den organiserades på ungefär samma sätt som under vårterminen 2020. Under vårterminen 2021 hade majoriteten av eleverna undervisning på distans. Under den terminen var det vanligast att undervisning på distans varvades med närundervisning.

Det finns inga större skillnader mellan elever i olika årskurser.

Diagram 9**Andel elever efter hur undervisning på distans organiserades, vårterminen 2020 till vårterminen 2021**

Högstadiееlever i elevgrupper som hade undervisning på distans under respektive termin och där alla elever i elevgruppen hade ungefär lika mycket undervisning på distans

Termin

■ Undervisning på distans för alla elever flera veckor i rad

□ Undervisning på distans varvades veckovis med närundervisning

□ Undervisning på distans några dagar i veckan varvades med närundervisning några dagar i veckan

■ Uppgift saknas

Undantag från undervisning på distans

I det här avsnittet redovisar vi om skolan av olika skäl gjort undantag från undervisning på distans för enstaka elever. Statistiken redovisas för grund- och gymnasieskolor som hade undervisning på distans.

I gymnasieskolan har antalet elever som hade undervisning på distans varit ganska konstant under alla tre terminerna. Antalet elever i grundskolan som hade undervisning på distans var däremot litet under vårterminen 2020, men ökade de kommande två terminerna.

Här utgår vi från elever i elevgrupper där åtminstone någon undervisningsgrupp hade undervisning på distans.

Tabell 4
Grundskole- och gymnasieelever som hade undervisning på distans under vårterminen 2020 till vårterminen 2021

Utbildningsform	VT 2020		HT 2020		VT 2021	
	Antal	Andel i procent	Antal	Andel i procent	Antal	Andel i procent
Gymnasieskolan	329 000	93	313 000	87	315 000	87
Grundskolan	26 000	7	122 000	34	290 000	81

De viktigaste resultaten

- Minst 90 procent av eleverna gick på gymnasieskolor där skolan har gjort undantag från undervisningen på distans för elever i behov av särskilt stöd, i behov av extra anpassningar eller av sociala skäl. En mindre andel av eleverna, strax över 60 procent, gick i gymnasieskolor där skolan har gjort undantag för enstaka elever med bristande kunskaper i svenska. Det kan bero på dessa elever i stor utsträckning går på introduktionsprogram och att undervisning på distans var mindre vanlig där.
- Nästan alla högstadieskolor har gjort undantag från undervisning på distans för enstaka elever i behov av särskilt stöd. Närmare 90 procent av eleverna gick i skolor som gjorde undantag för elever i behov av extra anpassningar eller av sociala skäl. En mindre andel, ungefär 71 procent, gick i skolor där skolan gjorde undantag för enstaka elever med bristande kunskaper i svenska.
- Ungefär en tiondel av elever i högstadiet och i gymnasieskolan som hade undervisning på distans gick i skolor där inga undantag hade gjorts för elever med bristande kunskaper i svenska eller elever i behov av extra anpassningar.

I författningskommentaren till *förordning (Fm 2020:4) om ändring i förordningen (2020:115) om utbildning i vissa skolformer i skolväsendet vid spridning av viss smitta* anges vilka elever som kan undantas från undervisning på distans om skolan bara är delvis stängd. Det handlar om elever som behöver genomföra praktiska moment i utbildningen eller prov, som går sista året på nationellt program eller som går på introduktionsprogram. Det handlar också om elever i behov av särskilt

stöd eller elever som behöver vara i skolans lokaler av sociala skäl, till exempel på grund av hemförhållanden.

I vår enkät frågade vi rektorer om skolan gjort undantag från undervisningen på distans för elever med bristande kunskaper i svenska, elever som behövt vara i skolan av sociala skäl, för elever med behov av extra anpassningar eller elever i behov av särskilt stöd. Vi har också frågat om dessa elever fick närundervisning eller om de följde undervisningen på distans från skolan.

”En del elever har t.ex. varit trångbodda med många yngre syskon i bostaden, vilket varit en anledning till att vi i vissa fall endast haft klassrumsundervisning under anpassade förhållanden för en grupp om 4–5 elever.”
– rektorn på en gymnasieskola

Vanligare med undantag ju längre pandemin pågick

Andelen elever som gick på skolor som har gjort undantag för enstaka elever ökar något ju längre pandemin pågår, även om skillnaderna mellan terminerna är små. I diagrammet nedan som avser vårterminen 2021 redovisas inte elever på skolor där det inte fanns elever i behov av undantag eller där rektorerna inte kunde svara på frågan. Därför summerar inte statistiken till 100 procent för någon av staplarna i diagram 10.

I det följande redovisar vi de viktigaste resultaten för elever där minst en undervisningsgrupp/klass hade undervisning på distans under vårterminen 2021.

Gymnasieskolan

- 90 procent eller mer av eleverna gick på gymnasieskolor där skolan har gjort undantag från undervisningen på distans för elever i behov av särskilt stöd, i behov av extra anpassningar eller av sociala skäl.
- En mindre andel av eleverna, strax över 60 procent, gick i skolor där skolan har gjort undantag för enstaka elever med bristande kunskaper i svenska. Att det varit mindre vanligt att skolan gjort undantag för elever med bristande språkkunskaper kan bero på att många elever med bristande språkkunskaper går på introduktionsprogrammet Språkin introduktion. Undervisning på distans har överlag varit mindre vanligt bland elever på introduktionsprogram och behovet att göra undantag för enstaka elever därför kan därför ha varit mindre för den elevgruppen.
- I gymnasieskolan går det att se en utveckling över tid mot allt mer närundervisning för elever som får undantag från undervisning på distans.
- Det finns några skillnader mellan de olika programtyperna i gymnasieskolan när det gäller undantag från undervisning på distans vårterminen 2021. Bland elever på yrkesförberedande

program var det vanligare att de hade fick närundervisning jämfört elever som gått på högskoleförberedande program. Bland dem var det istället vanligare att de fick följa undervisningen på distans från skolan. Detta gäller elever i behov av särskilt stöd, i behov av extra anpassningar och de som fick undantag av sociala skäl (till exempel hemförhållanden). Andelen elever på introduktionsprogram som fick närundervisning är också högre, oavsett skäl, jämfört med andelen på högskoleförberedande program.

- Av elever som hade undervisning på distans gick ungefär 75 procent i skolor där det fanns elever med bristande kunskaper i svenska. Ungefär 12 procent gick i skolor där inga undantag från undervisningen på distans gjordes för elever med bristande kunskaper i svenska trots att sådana elever fanns i skolan.

Grundskolan

- I så gott som alla grundskolor finns det elever där skolan gjorde undantag från undervisning på distans på grund av elevers behov av särskilt stöd. De allra flesta fick istället närundervisning.
- Närmare 90 procent av eleverna gick i skolor som gjorde undantag för enstaka elever i behov av extra anpassningar eller av sociala skäl. Majoriteten fick närundervisning, men det var även vanligt att eleverna följde undervisningen på distans från skolan.
- En något mindre andel, ungefär 71 procent, gick i skolor där skolan gjorde undantag för enstaka elever med bristande kunskaper i svenska.

Jämförelse av grund- och gymnasieskola

- En lägre andel gymnasieelever än högstadieelever gick i skolor som gjorde undantag från undervisning på distans för elever med bristande kunskaper i svenska. Det kan bero på att gymnasieskolorna prioriterat elever på introduktionsprogrammet Språkinträdning för närundervisning.
- En högre andel grundskoleelever än gymnasieelever gick i skolor som gjorde undantag från undervisning på distans för elever av sociala skäl.
- För elever i behov av extra anpassningar finns inga signifikanta skillnader mellan grund- och gymnasieskolan.
- Nästan alla elever i både högstadiet och gymnasieskolan gick i skolor där man gjorde undantag för elever i behov av extra anpassningar.
- Ungefär en tiondel av elever i grund- och gymnasieskolan som hade undervisning på distans gick i skolor där inga undantag hade gjorts för elever med bristande kunskaper i svenska eller elever i behov av extra anpassningar.
- Bilden är ganska likartad för båda skolformerna men rektorer på grundskolor svarade i något större utsträckning att de hade

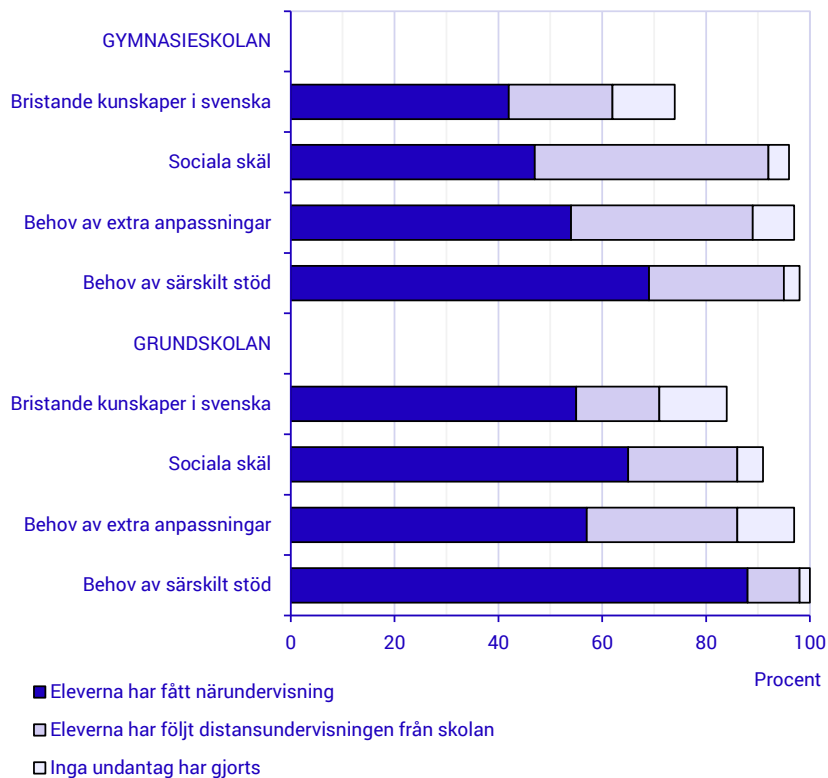
närundervisning för enstaka elever än rektorer på gymnasieskolor.
Detta gäller tre av fyra skäl.

GRUND- OCH
GYMNASIESKOLAN

Diagram 10

Andel i elever i grund- och gymnasieskolor som gjorde undantag från undervisning på distans för enstaka elever av olika skäl under vårterminen 2021

Elever i elevgrupper som hade undervisning på distans under vårterminen 2021

Fjärr- eller distansundervisning?

I det här avsnittet redovisar vi omfattningen av fjärrundervisning, det vill säga att elever var åtskilda från lärarna i rum men inte i tid. Statistiken redovisas för både grund- och gymnasieskolor som hade undervisning på distans.

I gymnasieskolan har antalet elever som hade undervisning på distans varit ganska konstant under alla tre terminerna. Antalet elever i grundskolan som hade undervisning på distans var däremot litet under vårterminen 2020, men ökade de kommande två terminerna.

Här utgår vi från elever i elevgrupper där åtminstone någon undervisningsgrupp hade undervisning på distans.

Tabell 5
Grundskole- och gymnasieelever som hade undervisning på distans under vårterminen 2020 till vårterminen 2021

Utbildningsform	VT 2020		HT 2020		VT 2021	
	Antal	Andel i procent	Antal	Andel i procent	Antal	Andel i procent
Gymnasieskolan	329 000	93	313 000	87	315 000	87
Grundskolan	26 000	7	122 000	34	290 000	81

De viktigaste resultaten

- De flesta elever fick fjärrundervisning, dvs. de följde undervisningen live i ett mötesverktyg.
- Under alla tre terminerna har andelen gymnasieelever som fick alla eller nästan alla lektioner live via ett mötesverktyg vid undervisning på distans legat omkring 85 procent.
- Bland högstadiееlever ökade andelen som fick alla eller nästan alla lektioner live via ett mötesverktyg vid undervisning på distans från ungefär 70 procent vårterminen 2020 till 85 procent vårterminen 2021.
- Ungefär 30 procent av såväl grund- som gymnasieelever gick i skolor där rektorn bedömde att eleverna fick mindre lärarledd tid vid undervisning på distans.
- Många elever fick i skolor där rektorn svarade att lärare hade uttryckt att ovana vid tekniken och tekniska problem i viss grad hade tagit tid från undervisningen. Endast en liten andel av eleverna gick i skolor där detta hade varit ett stort problem.

Definitioner

Enligt *förordning (2020:115) om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta* som trädde i kraft 2020-03-13 får en huvudman besluta att elever ska ges undervisning där läraren och eleven är åtskilda i rum men inte i tid eller är åtskilda i både rum och tid.

- Om lärare och elever är åtskilda i rum, men inte i tid kallas det för fjärrundervisning.
- Om lärare och elever är åtskilda både i rum och tid kallas det för distansundervisning.

De flesta elever har fått fjärrundervisning

Vid undervisning på distans fanns det en fråga till rektorer som handlade om just omfattningen av undervisningen live via ett mötesverktyg, det vill säga att lärare och elever var åtskilda i rum men inte i tid (fjärrundervisning).

För gymnasieskolor fanns det inga större skillnader mellan de tre olika terminerna. Ungefär 85 procent av eleverna som hade undervisning på distans gick på skolor där de kunde följa alla eller nästan alla lektioner live via ett mötesverktyg. Näst vanligast var att ändå mer än hälften av alla lektioner genomfördes live via ett mötesverktyg.

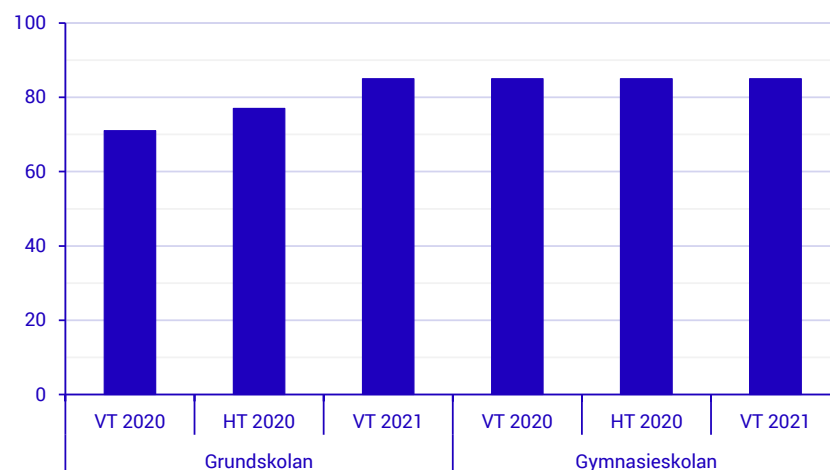
Däremot fanns det skillnader i grundskolor mellan de tre terminerna. Till en början, under vårterminen 2020, fanns det möjlighet för ungefär 70 procent av de elever som hade undervisning på distans, medan andelen var 85 procent under vårterminen 2021. Andelen elever där mindre än hälften eller inga lektioner var live i ett mötesverktyg minskade successivt.

GRUND- OCH GYMNASIESKOLAN

Diagram 11

Andel elever som hade all/nästan all undervisning live via mötesverktyg, vårterminen 2020 till vårterminen 2021, efter skolform

Elever i elevgrupper där minst en undervisningsgrupp hade undervisning på distans
Procent

SCB:s undersökning om gymnasieungdomars studieintresse

En SCB-studie som gjordes hösten 2021 bland elever i studieår 3 i gymnasieskolan visar på ungefär samma siffror när det gäller den digitala undervisningens utformning. Elever fick svara på möjligheten till och mängden av undervisning live via ett mötesverktyg. Ungefär 77 procent svarade att all/nästan all undervisning gjordes live i ett mötesverktyg under den senaste perioden de hade undervisning på

distans. En något lägre andel alltså än sista terminen som rektorerna fick svara på (vårterminen 2021), men i båda undersökningarna finns viss osäkerhet på grund av bortfall. Läs mer om resultat från undersökningen *Gymnasieungdomars studieintresse* www.scb.se/UF0513.

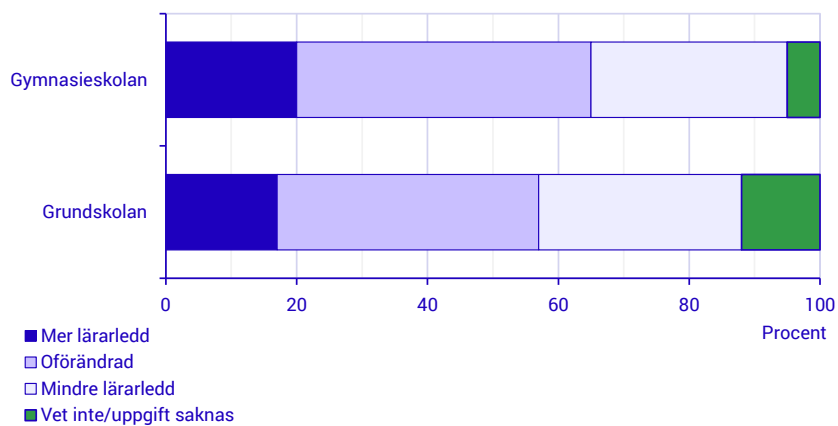
Många elever har fått mindre lärarledd tid vid undervisning på distans

Rektorerna frågades efter deras bedömning om undervisning på distans innebar mer eller mindre lärarledd tid jämfört med närundervisning. Frågan ställdes allmänt utan koppling till en viss termin. För att kunna få en uppfattning om hur många elever det gäller, redovisar vi svaren för elever som någon gång under höstterminen 2020 eller vårterminen 2021 hade undervisning på distans. Många rektorer bedömer att mängden lärarledd undervisning har varit oförändrad vid undervisning på distans jämfört med närundervisning.

- 40 procent av eleverna i grundskolan som hade undervisning på distans under 2020/21 och 45 procent av eleverna i gymnasieskolan gick i skolor där rektorn bedömde att det var **oförändrat** mycket lärarledd tid.
- 20 procent av gymnasieeleverna gick i skolor där rektorn ansåg att det hade blivit **mer** lärarledd undervisning vid undervisning på distans. Motsvarande andel för grundskolan var knappt 20 procent.
- Ungefär 30 procent av eleverna som fick undervisning på distans gick i skolor där rektorn bedömde att det var **mindre** lärarledd undervisning vid undervisning på distans.

Diagram 12

Andel elever efter rektorns bedömning att undervisning på distans innebär mer eller mindre lärarledd tid jämfört med närundervisning, läsåret 2020/21 efter skolform
Elever i elevgrupper där minst en undervisningsgrupp hade undervisning på distans

Fler frågor ställdes i enkäten om undervisning på distans i praktiken och om prov. En del frågor ställdes till alla rektorer oavsett om de hade haft undervisning på distans eller inte.

Frågorna till alla rektorer handlade om:

- olika typer av stöd för bedömning som ersättning för de inställda nationella proven (fråga 11)
- närvarokontroll i början av lektionen vid närundervisning (fråga 12)

Vidare frågade vi rektorer som hade haft undervisning på distans:

- om och hur de genomför närvarokontroll vid undervisning på distans (fråga 13)
- kring olika aspekter för gemensamma förhållningssätt/rutiner vid undervisning på distans (fråga 14)
- om deras bedömning av i vilken grad skolan hittat former för att bland annat motivera, stimulera och tillgodose olika behov hos elever vid undervisning på distans (fråga 16).

Resultaten redovisas i tabellbilagorna på www.scb.se/UF0549.

Vanligt att tekniken i viss grad har tagit tid från undervisningen

Rektorerna frågades efter vilka signaler de hade fått från lärare om hur tekniken fungerade vid undervisning på distans. Frågorna ställdes allmänt utan koppling till en viss termin. För att kunna få en uppfattning om hur många elever det gäller, redovisar vi svaren för elever som någon gång under höstterminen 2020 eller vårterminen 2021 hade undervisning på distans. Rektorerna fick ange i vilken grad lärare uttryckt att ovana vid tekniken och tekniska problem, som till exempel problem med uppkoppling, inloggning eller skärmdelning, har tagit tid från själva undervisningen vid undervisning på distans.

Bilden är ganska likartad för båda frågorna och överlag gick en något mindre andel av grundskole- än av gymnasieeleverna i skolor där tekniken tagit tid från undervisningen.

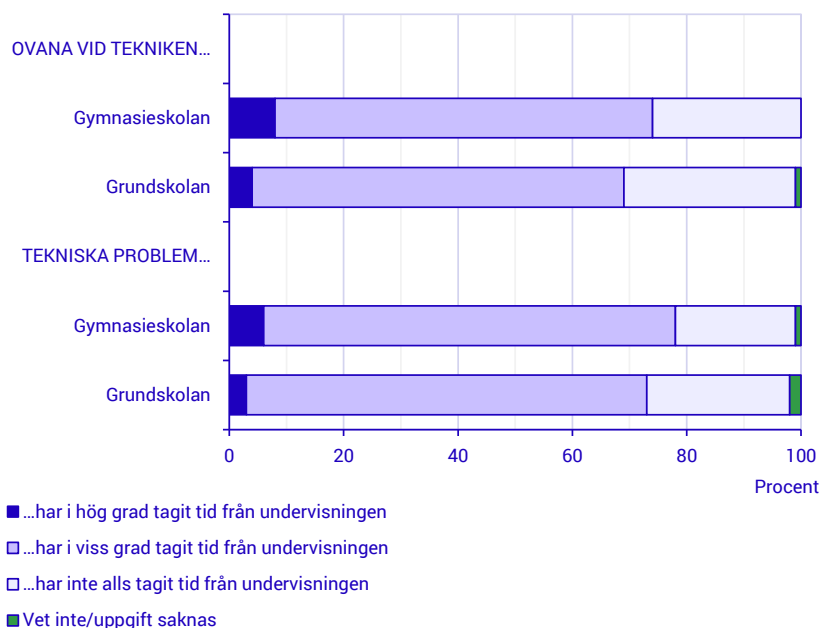
- Ungefär två tredjedelar av eleverna gick i skolor där rektorn svarade att lärarna uttryckt att ovana vid tekniken eller tekniska problem i **viss grad** har tagit tid från undervisningen.
- Mindre än 10 procent av eleverna gick i skolor där rektorn svarade att lärarna uttryckt att ovana vid tekniken eller tekniska problem i **hög grad** har tagit tid från undervisningen.
- Ungefär en fjärdedel av eleverna gick i skolor där rektorn svarade att lärarna uttryckt att ovana vid tekniken eller tekniska problem **inte alls** har tagit tid från undervisningen.

GRUND- OCH
GYMNASIESKOLAN

Diagram 13

Andel elever efter rektorns bedömning i vilken grad lärare uttryckt att ovana vid tekniken respektive tekniska problem vid undervisning på distans tagit tid från själva undervisningen, läsåret 2020/21 efter skolform

Elever i elevgrupper där minst en undervisningsgrupp hade undervisning på distans

För grundskolan går det inte att se några skillnader i svaren mellan kommunala och enskilda huvudmän eller mellan olika kommuntyper.

För gymnasieskolan däremot är det en högre andel elever som gick i skolor med enskild huvudman där rektor bedömt att ovana vid tekniken eller tekniska problem inte alls tagit tid från undervisningen. Inga skillnader går att se mellan olika kommuntyper.

Andra studier

Skolverkets uppföljning av digitaliseringsstrategin 2021

Skolverket (2022) genomförde under våren 2021 den andra uppföljningen av den nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet som antogs av regeringen hösten 2017. Undersökningen riktade sig till elever, lärare, förskolepersonal, rektorer och förskolechefer och mynnade ut i rapporten *Skolverkets uppföljning av digitaliseringsstrategin 2021*.

Ett viktigt resultat från uppföljningen 2021 är bland annat att datortätheten har ökat i grundskolan. Nu finns både i grundskolan och gymnasieskolan ungefär lika många datorer och surfplattor som elever. På en mindre andel av skolorna är datortätheten dock betydligt lägre. Resultaten skiljer sig också beroende på huvudmannatyp. I grundskolor med offentlig huvudman är det en högre datortäthet än i grundskolor med enskild huvudman. Det finns inga skillnader i datortäthet mellan gymnasieskolor med offentlig eller enskild huvudman, men på gymnasieskolor med offentlig huvudman är det vanligare att alla elever har en egen dator som de fick av skolan.

Många lärare upplever teknikstrul så som krånglande datorer eller surfplattor, eller internetuppkoppling. Tre av tio lärare anger att de påverkas varje vecka av att datorer eller surfplattor krånglar och knappt två av tio påverkas varje dag.

I undersökningen framkommer att tillgången till teknisk och pedagogisk support på skolorna har förbättrats sedan den senaste undersökningen 2018. Till exempel svarar drygt sju av tio lärare att de oftast får kontakt med teknisk it-support samma dag.

SCB:s undersökning om gymnasieungdomars studieintresse

I SCB:s undersökning från hösten 2021 svarade gymnasieelever i studieår 3 som hade haft undervisning på distans under pandemin på frågan om de kan följa med i undervisningen utan att påverkas av tekniska problem. Tre av fyra av eleverna svarade att de kunde det i ganska eller i mycket hög grad.

Fler frågor ställdes i enkäten om tekniska förutsättningar och om läromedel

I vår undersökning har vi frågat rektorerna om och i vilken grad lärarna har uttryckt att tekniken eller tekniska problem vid undervisning på distans har tagit tid från själva undervisningen (frågorna 19 och 20). Vidare har vi frågat om:

- om skolan gett datorer till eleverna och ordnat bredband hemma för eleverna vid behov (fråga 17)
- om skolan tillhandahållit mötesverktyg och andra verktyg för att kommunicera med eleverna (fråga 18)
- om lärarna fått stöd för att ställa om till undervisning på distans (fråga 21)
- i vilken grad lärarna använder digitala läromedel eller andra undervisningsmaterial (fråga 22).

Resultaten redovisas i tabellbilagorna på www.scb.se/UF0549.

Undervisning på distans vid frånvaro

I det här avsnittet redovisar vi om elever hade möjlighet att följa undervisning på distans vid frånvaro, det vill säga när de varit hemma på grund av sjukdom, karantän eller av andra skäl. Statistiken redovisas för både grund- och gymnasieskolor oavsett om skolan hade undervisning på distans eller inte.

Här ingår alla elever oavsett om de hade undervisning på distans eller inte.

Tabell 6

Antal grundskole- och gymnasieelever under vårterminen 2020 till vårterminen 2021

Utbildningsform	VT 2020	HT 2020	VT 2021
Gymnasieskolan	355 000	361 000	361 000
Grundskolan	350 000	357 000	357 000

De viktigaste resultaten

- Under läsåret 2020/21 gav nästan alla gymnasieskolor sina elever möjligheten att följa undervisningen på distans vid frånvaro. Nästan 90 procent av eleverna gick på sådana skolor.
- I grundskolan syns en tydlig förbättring över tid. Under vårterminen 2020 erbjöds ungefär hälften av eleverna att följa undervisningen på distans vid frånvaro. Denna andel ökade till knappt 80 procent under vårterminen 2021.
- För gymnasieskolan finns inga skillnader mellan kommungrupper och mellan skolor med offentlig respektive enskild huvudman. För grundskolan finns det däremot sådana skillnader. Under hela 2020 var det vanligare att elever erbjöds undervisning på distans vid frånvaro på skolor med enskild huvudman. Detsamma gäller elever på skolor i kommungruppen Storstäder och storstadnära kommuner.

Elevers frånvaro under pandemin och möjligheten att ändå ta del av undervisningen

Det är inte bara undervisning på distans som påverkar hur mycket elever lär sig i skolan. Under pandemin har det också varit omfattande frånvaro bland eleverna på grund av sjukdom, symptom eller karantän. För att mildra effekterna för eleverna har skolor erbjudit undervisning på distans för dessa elever samtidigt som skolkamraterna hade närundervisning. I det här kapitlet beskriver vi hur vanligt det var att skolan erbjöd undervisning på distans för elever som var frånvarande i tider av närundervisning.

Följande rekommendationer har påverkat frånvaron:

- Från den 13 mars 2020 rekommenderades alla som är sjuka i förkylning eller har influensaliknande symptom att stanna hemma för att inte riskera att sprida smitta vidare till andra.

[Se länkar till rekommendationerna i referenslistan.](#)

- Från och med oktober 2020 infördes så kallad familjekarantän som innebär att vuxna och gymnasieelever måste stanna hemma i sju dagar om någon i familjen testats positivt för covid-19.
- Den 1 december 2020 utökades familjekarantänen till att också omfatta grundskoleelever och yngre barn.

Det har också förekommit att föräldrar hållit sina barn hemma för att undvika för sjukdomen, se Skolinspektionen (2020).

Björn Öckert (2021) vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) har gjort beräkningar av frånvaron i grundskolan utifrån uppgifter från ett elevadministrativt system. Analysen visar att frånvaron ökade kraftigt i början av pandemin under våren 2020. Den ökade som mest till över 25 procent, vilket kan jämföras med 6 procent som frånvaron normalt verkar ligga på. Under senare delen av vårterminen 2020 låg frånvaron dock på mer normala nivåer igen. I början av höstterminen 2020 ökade elevfrånvaron igen och låg som högst på över 13 procent (september). Även om den sjönk därefter bedöms den ha legat högre än normalt under resten av höstterminen.

Att frånvaron i grundskolan varit högre än normalt bekräftas av Skolverket som har följt upp frånvaron under pandemin. Samtidigt verkar den tidvis varit mindre i gymnasieskolan, i alla fall då undervisningen var på distans. Se Skolverket (2021) för en översikt över deras kartläggningar och resultat.

I vår undersökning bad vi rektorerna att tänka på perioder när de hade närundervisning och frågade om skolan erbjöd undervisning på distans till elever som varit hemma på grund av sjukdomssymptom, karantän eller andra skäl.

I diagrammen nedan redovisas alla elever, oavsett om de finns på skolor som hade haft undervisning på distans eller inte. En liten grupp i varje stapel utgörs av att rektor inte visste svaret på frågan.

Gymnasieskolan

Många skolor erbjöd från början möjligheten att följa undervisningen på distans vid frånvaro

Under vårterminen 2020 hade majoriteten av gymnasieeleverna undervisning på distans under större delen av terminen efter 15 mars. Totalt sett gick ungefär 80 procent av eleverna i skolor där det varit möjligt för eleverna att följa undervisningen på distans om de var hemma på grund av sjukdomssymptom eller av andra skäl. Merparten av de det var aktuellt för kunde få undervisning på distans för alla eller nästan alla lektioner. Ungefär 16 procent av alla elever gick i skolor där de inte erbjöds att följa undervisningen på distans om de hade sjukdomssymptom eller av andra skäl.

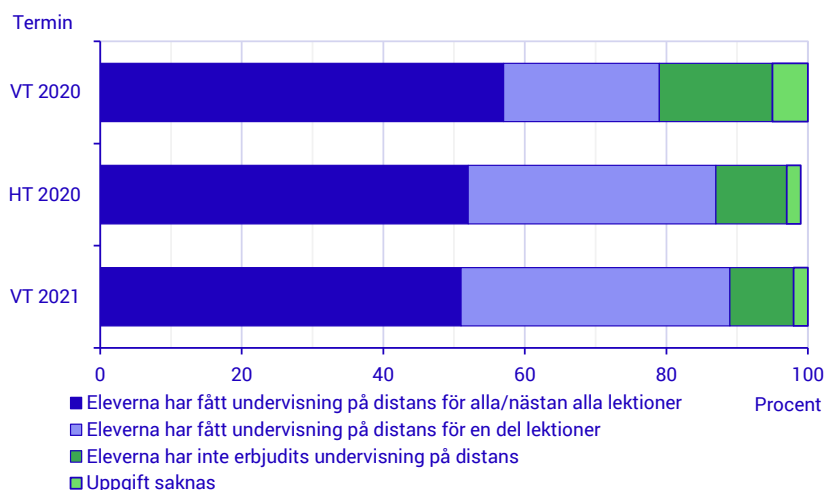
GYMNASIESKOLAN

De två följande terminerna var det en något lägre andel elever, ungefär 10 procent, som gick på skolor där skolan inte erbjöd undervisning på distans vid frånvaro. Knappt 90 procent av eleverna gick i skolor där det varit möjligt.

Diagram 14

Andel elever i gymnasieskolor där skolan erbjöd undervisning på distans till elever som varit hemma på grund av sjukdomssymptom, karantän eller andra skäl, vårterminen 2020 till vårterminen 2021

Samtliga gymnasieelever

Det fanns inga signifikanta skillnader om man tittar på skolor med offentlig eller enskild huvudman eller olika kommungrupper.

Grundskolan

Under vårterminen 2020 erbjöds ungefär hälften av eleverna att följa undervisningen på distans vid frånvaro

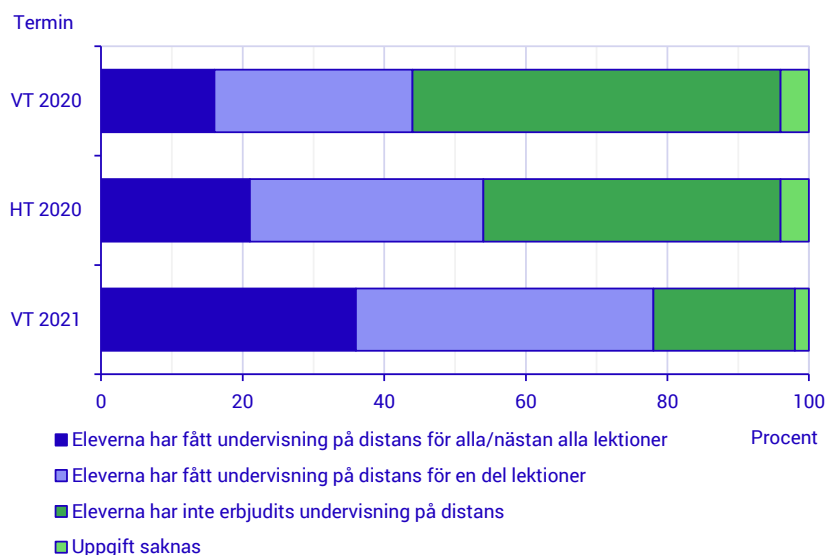
Under vårterminen 2020 var det för elever i grundskolor, till skillnad från elever i gymnasieskolor, inte lika vanligt att de erbjöds att följa undervisningen på distans om de behövde vara hemma på grund av sjukdomssymptom eller liknande. Mer än hälften av eleverna gick i skolor där det inte varit möjligt. Resterande del hade möjlighet att följa undervisningen på distans. Ungefär 16 procent kunde få undervisning på distans för alla eller nästan alla lektioner.

Andelen elever som gick i skolor där elever kunde få undervisning på distans för alla eller nästan alla lektioner ökade för de två kommande terminerna. Andelen var nästan 40 procent under vårterminen 2021. Andelen elever som gick i skolor som inte erbjöd undervisning på distans minskade över tid och var ungefär 20 procent under vårterminen 2021.

Diagram 15

Andel elever i grundskolor där skolan erbjöd undervisning på distans till elever som varit hemma på grund av sjukdomssymptom, karantän eller andra skäl, vårterminen 2020 till vårterminen 2021

Samtliga högstadiееlever

Vanligare under 2020 att elever erbjuds undervisning på distans vid frånvaro på skolor med enskild huvudman

Det finns skillnader om man tittar på huvudmannatyp. Under vårterminen 2020 och höstterminen 2020 var det en högre andel skolor med offentlig jämfört med enskild huvudman där eleverna inte hade möjlighet att följa undervisningen på distans vid frånvaro. Vidare hittar vi en högre andel elever på skolor med enskild huvudman jämfört med offentlig huvudman där elever kunde få undervisning på distans för alla eller nästan alla lektioner. Skillnaden finns för både vårterminen 2020 och höstterminen 2020. Under vårterminen 2021 fanns inga sådana skillnader när det gäller typ av huvudman.

Vanligare under 2020 att elever i storstäder erbjuds undervisning på distans vid frånvaro

Skillnader syns även vid en jämförelse av kommungrupper. I kommungruppen Storstäder och storstadsnära kommuner hade en högre andel elever möjlighet att följa undervisningen på distans om de hade sjukdomssymptom, var i karantän eller av andra skäl. Detta gäller både vårterminen 2020 och höstterminen 2020. Inga skillnader finns under vårterminen 2021. Samtidigt fanns det i kommungruppen Storstäder och storstadsnära kommuner en något högre andel elever som gick i skolor där elever kunde få undervisning på distans för alla eller nästan alla lektioner jämfört med övriga kommungrupper.

Fler frågor ställdes i enkäten om lärarna undervisade hemifrån eller från skolan

Det fanns fler frågor i vår enkät om hur undervisning på distans fungerade i praktiken. De ställdes bara till rektorer som svarade att skolan hade haft undervisning på distans.

Frågorna handlade om

- lärare kunnat undervisa hemifrån på grund av sjukdomssymptom, karantän eller andra skäl under respektive termin (fråga 8)
- lärare undervisade huvudsakligen från skolans lokaler eller hemifrån under respektive termin (fråga 9).

Resultaten redovisas i tabellbilagorna på www.scb.se/UF0549.

Kort om statistiken

Nedan ges en kortfattad bild av vad statistiken omfattar och hur den framställs samt statistikens tillförlitlighet och kvalitet. En mer utförlig dokumentation av statistiken finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/uf0549.

Statistikens ändamål och innehåll

SCB har på uppdrag av regeringen⁴ genomfört denna undersökning riktad till samtliga grundskolor med högstadium och samtliga gymnasieskolor. Syftet var att undersöka mängden fjärr- och distansundervisning under coronapandemin.

Fokus i den här rapporten är undervisning på distans, som omfattar både fjärr- och distansundervisning, i svenska skolor under coronapandemin. I rapporten redovisas endast en del av resultaten från undersökningen:

- Omfattningen av undervisning på distans.
- Hur skolorna har organiserat undervisningen på distans.
- Undantag från undervisning på distans för enstaka elever.
- Fjärr- eller distansundervisning.
- Hur andelen lärarledd tid har påverkats.
- Tekniska förutsättningar och användning av tekniken.
- Undervisning på distans vid frånvaro.

Frågorna om omfattningen av undervisning på distans besvarades för tre elevgrupper i grundskolans högstadium och för sju elevgrupper i gymnasieskolan. En del frågor avsåg hela skolan utan indelning i de olika elevgrupperna. Vissa frågor ställdes per termin, vårterminen 2020 – vårterminen 2021, medan andra frågor avsåg hela perioden.

Statistiken redovisas för elever i respektive utbildningsformer, grund- och gymnasieskola. Tabellerna redovisas efter kön, årskurs i grundskolan, studieår och programtyp i gymnasieskolan, huvudmannatyp och kommungrupp.

---

⁴ Utbildningsdepartementet (2021) Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende anslag 4:4 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Regeringsbeslut 2021-09-02. U2021/03605

Statistikens framställning

Undersökningen genomfördes hösten 2021. Samtliga rektorer på högstadieskolor (grundskolans årskurs 7–9) och gymnasieskolor bjöds in att delta och svara på frågor om situationen på deras skola för tre terminer under coronapandemin, vårterminen 2020 till vårterminen 2021. Statistiken baseras på uppgifter insamlade direkt från uppgiftslämnarna via en webbenkät.

Uppgifter hämtades från Skolverkets elevregister över elever i grund- och gymnasieskolan. 1 727 grundskolor och 1 319 gymnasieskolor omfattades.

Rektorerna fick svara på frågor för olika elevgrupper på sin skola eller i vissa fall för samtliga elever sammanlagt. Varje elev har blivit tilldelad det svar som rektor lämnat för den grupp eleven ingick i vilket gör att vi kan redovisa statistik för antal och andel elever som hade undervisning på distans.

Efter datainsamlingen har materialet granskats innan punktskattningar och konfidensintervall har beräknats med hjälp av ett av SCB egenutvecklat program, ETOS2. Skattningar och konfidensintervall finns presenterade i tabellbilaga på www.scb.se/uf0549.

Statistikens kvalitet

Den samlade bedömningen är att tillförlitligheten i statistiken är god.

Det använda mätförfarandet kan dock innebära en något ”förenklad” bild av mängden distansundervisning. Exempelvis fångar statistiken inte upp elever som av olika skäl undantagits från distansundervisning, vilket kan leda till viss överskattning av mängden distansundervisning.

Bortfallet kan leda till skevheter i statistiken.

Bortfallet uttryck i procent av totalt antal skolor ser ut som följer

- Grundskolan hösten 2020: 51,7 procent
- Gymnasieskolan hösten 2020: 60,3 procent
- Grundskolan hösten 2019: 52,5 procent
- Gymnasieskolan hösten 2019: 61,7 procent.

Utifrån den bortfallsanalys som gjorts, är dock bedömningen att bortfallet inte leder till några allvarliga skevheter i den publicerade statistiken. Bortfallet uppstår på skolnivå och det finns egentligen inget som tyder på att skolorna i bortfallet skulle avvika kraftigt från svarande skolor, med avseende på distansundervisning.

Referenser

Rapporter

Skolinspektionen (2020) *Skolhuvudmäns utmaningar och möjligheter under Corona-pandemin. Kartläggning med särskilt fokus på stöd till elever i grundskolan, baserad på intervjuer med 106 huvudmän.* Dnr 2020:4850

Skolverket (2021) *Covid-19-pandemins påverkan på skolväsendet Delredovisning 4.* Diarienummer: 2020:1056

Skolverkets (2022) *Skolverkets uppföljning av digitaliseringsstrategin 2021.* Rapport 2022:4

SCB (2022) *Gymnasieungdomars studieintresse läsåret 2021/22.* Rapport 2022:3.

Öckert, B. *Frånvaro i skolan under coronapandemin – hur kan resultaten komma att påverkas?* IFAU (2021). Anna Sjögren (red), *Barn och unga under coronapandemin: Lärdomar från forskning om uppväxtmiljö, skolgång, utbildning och arbetsmarknadsinträde.* Rapport 2021:2.

Författningar

Regeringen (2020-03-13) *Förordning (2020:115) om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta*

Regeringen (2020-04-04) *Förordning om ändring i förordningen (2020:115) om utbildning i vissa skolformer i skolväsendet vid spridning av viss smitta.* Förordningsmotiv Fm 2020:4

Regeringen (2020-07-16) *Förordning om ändring i förordningen (2020:115) om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta.* Förordningsmotiv Fm 2020:9

Regeringen (2021-01-09) *Förordning om ändring i förordningen (2020:115) om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta* Förordningsmotiv Fm 2021:1

Regeringen (2021-07-08) *Förordning om ändring i förordningen (2020:115) om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta* Förordningsmotiv Fm 2021:4

Folkhälsomyndighetens rekommendationer

Rekommendationer avseende att stanna hemma vid sjukdom och familjekarantän

Rekommendation enligt sammanställning på sidorna 41–42 i den här rapporten	Pressmeddelandets rubrik och länk
Från den 13 mars 2020 rekommenderades alla som är sjuka i förkylning eller har influensaliknande symptom att stanna hemma för att inte riskera att sprida smitta vidare till andra.	Folkhälsomyndigheten (2020-03-13) <i>Ny fas kräver nya insatser mot covid-19. Ny fas kräver nya insatser mot covid-19 – Folkhälsomyndigheten</i> (folkhalsomyndigheten.se) Hämtad 2022-03-01
Från och med oktober 2020 infördes så kallad familjekarantän som innebär att vuxna och gymnasieelever måste stanna hemma i sju dagar om någon i familjen testats positivt för covid-19.	Folkhälsomyndigheten (2020-10-01) <i>Personer som bor med smittade av covid-19 ska betraktas som möjliga fall.</i> https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2020/oktober/personer-som-bor-med-smittade-av-covid-19-ska-betraktas-som-mojliga-fall/
Den 1 december 2020 utökades familjekarantänen till att också omfatta grundskoleelever och yngre barn.	Folkhälsomyndigheten (2020-12-01) <i>Symtomfria barn bör stanna hemma om någon i familjen har covid-19 Symtomfria barn bör stanna hemma om någon i familjen har covid-19 – Folkhälsomyndigheten</i> (folkhalsomyndigheten.se)

Alla länkar är hämtade 2022-03-01 på www.folkhalsomyndigheten.se.

Rekommendationer avseende gymnasieskolan

Rekommendation enligt sammanställning på sidan 9–10 i den här rapporten	Pressmeddelandets rubrik och länk
Från 18 mars (vecka 12) vårterminen 2020 var gymnasieskolorna rekommenderade att bedriva all undervisning på distans.	<i>Lärosäten och gymnasieskolor uppmanas nu att bedriva distansundervisning</i> (2020-03-17) Lärosäten och gymnasieskolor uppmanas nu att bedriva distansundervisning – Folkhälsomyndigheten (folkhalsomyndigheten.se)
Rekommendationen hävdes den 15 juni 2020 (vecka 25).	<i>Gymnasieskolorna kan öppna till höstterminen</i> (2020-05-29) Gymnasieskolorna kan öppna till höstterminen – Folkhälsomyndigheten (folkhalsomyndigheten.se)
Från 7 december 2020 (vecka 50) till och med den 24 januari 2021 (vecka 3) rekommenderades att bedriva undervisningen på distans för att minska trängseln i samhället och i kollektivtrafiken.	Folkhälsomyndigheten rekommenderar att gymnasieskolorna övergår till distansundervisning (2020-12-03) Folkhälsomyndigheten rekommenderar att gymnasieskolorna övergår till distansundervisning – Folkhälsomyndigheten (folkhalsomyndigheten.se)

Rekommendation enligt sammanställning på sidan 9–10 i den här rapporten	Pressmeddelandets rubrik och länk
Från och med den 25 januari 2021 (vecka 4) kunde gymnasieskolorna gradvis börja återgå till närundervisning. Elever skulle som regel få mellan 20 och 80 procent av sin undervisning som fjärr- eller distansundervisning.	<i>Gradvis återgång till närundervisning på gymnasiet (2021-01-20)</i> Gradvis återgång till närundervisning på gymnasiet – Folkhälsomyndigheten (folkhalsomyndigheten.se)
Den 2 april 2021 (vecka 13) hävdades rekommendationen om undervisning på distans och undervisningen skulle återgå till närundervisning.	<i>Ingen förlängning av rekommendation om fjärr- och distansundervisning på gymnasiet (2021-03-25)</i> Ingen förlängning av rekommendation om fjärr- och distansundervisning på gymnasiet – Folkhälsomyndigheten (folkhalsomyndigheten.se)

Alla länkar är hämtade 2022-03-01 på www.folkhalsomyndigheten.se.

Remote teaching in Sweden during the covid-19 pandemic. Upper-level compulsory school (grades 7–9) and upper secondary school

Commission from the Ministry of Education and Research carried out in the autumn of 2021

To simplify reading, in this report we use the term “remote teaching”, and this includes both live remote teaching (students follow teaching live using an online meeting tool, i.e. the teacher and the students are apart in space but not in time) and non-live remote teaching (students are given materials that they work independently with, i.e. the teacher and students are apart in both space and time).

Summary

This report presents statistics on remote teaching in Swedish schools during the covid-19 pandemic. The survey was carried out in the autumn of 2021 on behalf of the Government. The headteachers of all upper-level compulsory schools (grades 7–9) and upper secondary schools in Sweden were invited to take part in a survey on the situation at their schools during the period spring term 2020 to the spring term 2021.

The headteachers answered questions for different groups of pupils at their school or, in some cases, for all students combined. Each student has been allotted the response provided by the headteacher for the group which included that student. This enables presenting statistics for the number of students who received remote teaching.

In future, it will be possible to use the data to evaluate the effects of remote teaching on students’ learning by studying their further studies and establishment on the labour market.

Scope of remote teaching

When covid-19 spread throughout society in the spring of 2020, upper secondary schools had to abruptly switch to remote teaching, while most compulsory schools were able to continue with regular classroom teaching. In the autumn of 2020 and spring of 2021, both compulsory schools and upper secondary schools switched to remote teaching to varying degrees.

The volume of remote teaching has varied over time and between schools depending on the transmission rates of covid-19 and the regulations and recommendations in place to reduce them. This affected the extent to which schools completely or partially closed down and switched to remote teaching.

Most remote teaching for national upper secondary programmes

Most students in national upper secondary programmes, irrespective of grade year, received remote teaching to some extent from the spring term of 2020 to the spring term of 2021. The proportion was much lower among students in introductory programmes as schools were allowed to exempt them from remote teaching.

The upper secondary school students who received remote teaching had on average (median) remote teaching for 12 weeks converted to full time during the spring term of 2020, three weeks in the autumn term of 2020 and seven weeks in the spring term of 2021. For students in vocational and introductory programmes, the period of remote teaching was shorter, while for students in higher education preparatory programmes it was longer.

Remote teaching was uncommon in the spring term of 2020 in the upper level of compulsory school (grades 7–9)

In the upper level of compulsory school (grades 7–9), only a small proportion of students received remote teaching in the spring term of 2020, although the proportion increased in the autumn term of 2020, and in 2021 most students received remote teaching to some degree. The differences between the year grades in compulsory school are small.

The compulsory school (grades 7–9) students who received remote teaching had on average (median) three weeks converted to full time during the spring term of 2020, one week in the autumn term of 2020 and five weeks in the spring term of 2021. Ninth-grade students have to some extent been prioritised for regular classroom teaching.

Alternating between classroom and remote teaching became more common later on

Organisation of remote teaching

In the spring term of 2020, most upper secondary school students received remote teaching for several consecutive weeks. In the autumn term of 2020 and the spring term of 2021, it was more common for schools to alternate between classroom and remote teaching. For students in vocational and introductory programmes, it was also common for the school to deal with different teaching groups (for example different programmes) in different ways, so they received varying degrees of remote teaching. For students in higher education preparatory programmes, it was however more common for the schools to deal with all teaching groups the same way. The compulsory schools organised remote teaching such that all students in a grade year received an equal amount of remote teaching.

Most schools have made exemptions from remote teaching for individual students who had reasons to be at school

Exemptions from remote teaching

The headteachers also answered questions about whether the school had granted exemptions from remote teaching for individual students. Most upper-level compulsory schools and upper secondary schools did grant exemptions from remote teaching for students in need of special support, in need of extra adaptations or for social reasons. It was less common for schools to grant exemptions for students with deficient knowledge of Swedish.

Possible for students to follow teaching live using an online meeting tool

Live or non-live remote teaching?

Most students in both the upper level of compulsory school (grades 7–9) and upper secondary school who received remote teaching followed lessons live using an online meeting tool. In upper secondary schools, the percentage was fairly constant during all three terms at around 85 percent, while the percentage for students in the upper level of compulsory school increased each term, from 70 percent in the spring term of 2020 to 85 percent in the spring term of 2021.

Less teacher-led time for some students in remote teaching

Around 30 percent of both upper-level compulsory school and upper secondary school students attended schools at which the headteacher considered that the students had received less teacher-led time in remote teaching.

Unaccustomed use of technology and technical problems took time away from teaching to some extent

Many students attended schools at which the headteacher stated that teachers had said that unfamiliarity with the technology and technical problems had taken time away from teaching to some extent. Only a small proportion of students attended schools where this was a major problem. This applies to both upper-level compulsory schools and upper secondary schools.

From the very outset of the pandemic, upper secondary schools offered students the possibility of following remote teaching if they were off school due to illness, for example. The compulsory schools were more restrictive with this at the beginning of the covid-19 pandemic.

Remote teaching in the event of absence

To mitigate the effects on students in the event of illness, symptoms or quarantine, schools have offered remote teaching for students at the same time as their classmates have had classroom teaching. In the autumn term of 2020 and the spring term of 2021 almost all upper secondary schools offered students the possibility of following teaching remotely if they were off school. Almost 90 percent of students attended such schools. In compulsory schools, a clear increase in the corresponding percentage can be seen over time. In the spring term of 2021, just under 80 percent of students attended schools where this was possible.

SCB beskriver Sverige

Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.